

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
QO‘QON DAVLAT UNIVERSITETI**

**“TASDIQLAYMAN”
Qo‘qon davlat universiteti
rektori D.Sh.Xodjaeva
2026-yil 6-mart**

**60110600-MATEMATIKA VA INFORMATIKA TA’LIM YO‘NALISHI
BITIRUVCHI KURS TALABALARI UCHUN “MAXSUS (MAJBURIY)
FANLARDAN” YAKUNIY DAVLAT ATTESTATSIYA SINOV LARI DASTURI
VA BAHOLASH MEZONI**

Bilim sohasi:	100000 – Gumanitar soha
Ta’lim sohasi:	110000 – Pedagogika
Ta’im yo‘nalishi:	60110600-Matematika va informatika (kunduzgi)

QO‘QON-2026

Ushbu dasturda 60110600-Matematika va informatika (kunduzgi) ta'lim yo'nalishlari uchun "Algebra va sonlar nazariyasi, matematik analiz, geometriya" va "Algoritm va dasturlash" fanlari bo'yicha yakuniy davlat attestatsiyasini o'tkazish tartibi, baholash mezonlari, savollari va o'quv adabiyotlari hamda elektron ta'lim resurslari ro'yxati keltirilgan.

Tuzuvchilar:	M.Otaboyev	Qo'qon davlat universiteti Matematika kafedrasini mudiri, PhD, dotsent.
	A.Abdullayev X.Jumaqulov	Qo'qon davlat universiteti Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt kafedrasini mudiri, texnika fanlari nomzodi, dotsent. Qo'qon davlat universiteti Matematika kafedrasini dotsenti, fizika-matematika fanlari nomzodi.
	M.Nurillayev	Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti Umumiy matematika kafedrasini mudiri v.b., fizika-matematika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
	M.Haydarova	Qo'qon davlat universiteti pedagogika va ta'lim menejmenti kafedrasini dotsenti, PhD.
	M.Xushnazarova	Qo'qon davlat universiteti maktabgacha ta'lim kafedrasini dotsenti, PhD.
	B.Abdullayeva	Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti "Pedagogika" kafedrasini, pedagogika fanlari doktori, professor
	D.A.Saliyeva	Qo'qon davlat universiteti psixologiya kafedrasini mudiri, p.s.f.n. professor
Taqrizchilar:		
	M.Raxmatullayev	Ramanovskiy nomidagi Matematika instituti Namangan bo'linmasini mudiri, fizika-matematika fanlari doktori, professor.
	B.Mamadaliyev	Qo'qon davlat universiteti matematika kafedrasini dotsenti, fizika-matematika fanlari nomzodi.
	X.Xonboboyev D.Soliyeva	Qo'qon davlat universiteti informatika kafedrasini professori, DSc. Qo'qon davlat universiteti psixologiya kafedrasini mudiri, p.f.n, professor.
	B.Xodjayev	Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti "Umumiy pedagogika" kafedrasini professori, pedagogika fanlari doktori
	M.Esonov	Qo'qon davlat universiteti Matematika kafedrasini katta o'qituvchisi, p.f.f.d.

Qo'qon davlat universiteti Kengashining 2026-yil 6-mart 7-sonli qarori bilan tasdiqlangan.

“Algebra va sonlar nazariyasi, Geometriya, Matematik analiz” fanining mazmuni

Algebra va geometriya, matematik analiz fanining mazmuni: “Algebra va geometriya, matematik analiz” fanini o‘rganish davomida talabalarga algebraik tushunchalarni ilmiy asosda kiritish va o‘rgatish hamda ularning ko‘plab tadbirlarini ochib berish orqali tabiat va jamiyat rivojidadagi o‘zgarishlarni to‘g‘ri tahlil qilishga asos solish, talabalarni ularga avvaldan tanish bo‘lgan matematik nazariyalar, ayniqsa, haqiqiy sonlar to‘plamining aniq quyi va aniq yuqori chegaralarini topish; biror hodisa yoki jarayonni tavsiflovchi funktsiyani analitik ifodalash va uni tekshirish; ketma-ketlik limitini hisoblash; funktsiyaning limitini hisoblash; funktsiyaning uzluksizligini yoki uzilishga ega bo‘lishini ko‘rsata olish; funktsiyaning hosilasi va differensialini hisoblash, ularni turdosh fan masalalarini yechishga tatbiq qilish; hosila yordamida funktsiyani to‘la tekshirish va grafigini chizish; aniqmas integrallarni topish; aniq integral va uni geometrik va fizik kattaliklarni hisoblashga tatbiq qila olish, chiziqli algebra, asosiy algebraik strukturalar, sonlar nazariyasi hamda ko‘phadlar nazariyasi haqida ma’lumotlar berish matematika fani asosiy tushunchalarini ilmiy, nazariy chuqurlashtirish bilan birga uzviy ravishda kengaytirish, talabalarga algebra va sonlar nazariyasi kursining nazariy asoslarini o‘rgatish, ularda algebra va sonlar nazariyasi kursini o‘zlashtirishlari uchun zarur ko‘nikma va malakalarni shakllantirish, talabalarni algebra va sonlar nazariyasi kursi bilan tanishtirish, ularni o‘quv qo‘llanmalari va boshqa ilmiy adabiyotlar bilan mustaqil ishlashga o‘rgatishdan iborat.

“Algebra va sonlar nazariyasi, geometriya, matematik analiz” fanidan yakuniy davlat attestatsiyasi sinovining asosiy savollari.

1. Ratsional sonlar to‘plami va uning xossalari, ratsional sonlar to‘plamining kesimi, irratsional son tushunchasi, haqiqiy sonlar to‘plamining asosiy xossalari.
2. Sonli ketma-ketlik va uning limiti. Yaqinlashuvchi ketma-ketliklar va ularning xossalari.
3. Funktsiyaning nuqtadagi limiti va uzluksizligi. Uzluksiz bo‘lgan funktsiyalarning lokal xossalari. Uzilish nuqtalari va turlari.
4. Kismada uzluksiz funktsiyaning xossalari (chegaralanganligi, eng kichik va eng katta qiymatlari. uzluksiz funktsiyalarning oraliq qiymatlari haqidagi teoremlar)
5. Monoton funktsiyaning uzluksizligi. Teskari funktsiyaning mavjudligi va uzluksizligi.
6. Tekis uzluksizlik tushunchasi. Kismada uzluksiz bo‘lgan funktsiyaning tekis uzluksizligi.
7. Hosilaning ta’rifi, uning geometrik va mexanik ma’nalari. Egri chiziq urinmasi va normalining tenglamalari. Differensiallash qoidalari. Asosiy elementar funktsiyalarning hosilalari.
8. Differensial hisobning asosiy teoremlari: Roll, Lagranj, Koshi teoremlari. Lopital qoidasi.
9. Teylor formulasi. Ba’zi-bir elementar funktsiyalar uchun Teylor formulalari.
10. Hosila yordamida funktsiyalarni tekshirish. Hosilaning funktsiya grafigini yasashga tatbiqi.
11. Boshlang‘ich funktsiya va aniqmas integral. Asosiy integrallar jadvali. Aniqmas integralda o‘zgaruvchini almashtirish usuli. Bo‘laklab integrallash.
12. Aniq integral ta’rifi. Aniq integralning tenglik va tengsizlik bilan ifodalanadigan xossalari. O‘rta qiymat haqidagi teoremlar.
13. Yuqori chegarasi o‘zgaruvchi bo‘lgan aniq integral. Nyuton-Leybnits formulasi.
14. Xosmas integral tushunchasi. Integrallash sohasi chegaralanmagan xosmas integral. Chegaralanmagan funktsiyaning xosmas integrali. Ularning asosiy xossalari
15. Aniq integralning geometriyaga tatbiqlari: yuza va hajmlarni hisoblash, yoy uzunligini hisoblash. Aylanma sirt yuzasini aniq integral yordamida ifodalanishi.
16. Aniq integralning fizikaga tatbiqlari: O‘zgaruvchi kuchning bajargan ishi va uni aniq integral yordamida hisoblash. Yassi yoy va figuraning og‘irlik markazlarining koordinatalarini, inersiya momentini hisoblash formulalari.
17. Yaqinlashuvchi sonli qatorlar va ularning xossalari. Musbat qatorlarning yaqinlashish sharti. Musbat qator yaqinlashishining zaruriy va yetarli sharti.
18. Taqqoslash teoremlari. Koshi va Dalamber alomatlarini. Koshining integral alomati.

19. Ishora navbatlashuvchi qatorlar. Leybnits teoremasi. Absolyut va shartli yaqinlashuvchi qatorlar, ularning xossalari.
20. Darajali qator tushunchasi. Abel teoremasi. Darajali qatorlarning yaqinlashish radiusi, yaqinlashish intervali va sohasi.
21. Funktsiyalarni darajali qatorga yoyish masalasi. Teylor qatori. $\sin x$, $\cos x$, e^x , $\ln(1+x)$ va $(1+x)^\alpha$ funktsiyalarni darajali qatorga yoyish.
22. Funktsiyaning Furiye qatori. Davriy, juft va toq funktsiyalar uchun Furiye qatori.
23. Ko'p o'zgaruvchining funktsiyasi, uning limiti. Ko'p o'zgaruvchili uzluksiz funktsiyalar va ularning xossalari.
24. Xususiy hosilalar. Yuqori tartibli xususiy hosilalar.
25. Ko'p o'zgaruvchili funktsiyaning to'la differensial. Yuqori tartibli differensiallar. Ikki o'zgaruvchili funktsiya uchun Teylor formulasi.
26. Ko'p o'zgaruvchili funktsiyalarning maksimum va minimumlari. Ekstremumning zaruriy sharti. Ikki o'zgaruvchili funktsiya uchun ekstremumning yetarli sharti. Eng katta va eng kichik qiymatlarini izlash. Shartli ekstremumlar.
27. Ikki o'lchovli integral tushunchasi. Takroriy integrallar. Ikki o'lchovli integralni hisoblash.
28. Ikki o'lchovli integralda o'zgaruvchini almashtirish. Qutb koordinatalarda ikki o'lchovli integral.
29. Uch o'lchovli integral tushunchasi. Uch o'lchovli integralni hisoblash. Uch o'lchovli integralda o'zgaruvchilarni almashtirish. Silindrik va sferik koordinatalarda uch o'lchovli integral.
30. Ikki va uch o'lchovli integralning tatbiqlari.
31. Egri chiziqli integrallar va ularning xossalari.
32. Hosilaga nisbatan yechilgan birinchi tartibli differensial tenglamalar: o'zgaruvchilari ajraladigan, bir jinsli, chiziqli tenglamalar, to'la differensialli tenglamalar va ularni yechish
33. Hosilaga nisbatan yechilmagan birinchi tartibli differensial tenglamalar: $f(x, y') = 0$ va $f(y, y') = 0$ ko'rinishdagi tenglamalar. Lagranj va Klero tenglamalari.
34. n-tartibli o'zgaruvchili ko'rsatkichli chiziqli tenglamalar, ularni yechish.
35. Kompleks o'zgaruvchining funktsiyasi, uning hosilasi. differensiallanuvchi bo'lish sharti. Nuqtada va sohada analitik funktsiya tushunchasi. Hosila moduli va argumentning geometrik ma'nosi.
36. Kompleks o'zgaruvchili ko'rsatkichli, trigonometrik, logarifmik funktsiyalar va ularning xossalari. Ixtiyoriy kompleks ko'rsatkichli daraja.
37. Kompleks o'zgaruvchining funktsiyasini integrali va uning xossalari. Koshi teoremasi. Koshining integral formulasi.
38. Kompleks hadli darajali qatorlar. Abel teoremasi. Yaqinlashish doirasi va radiusi.
39. Loran qatori. Loran teoremasi. Maxsus nuqta. Maxsus nuqtalar klassifikatsiyasi.
40. Chegirma tushunchasi. Chegirmalarni hisoblash. Integrallarni hisoblashda chegirmalarni qo'llash.
41. To'plamning quvvati tushunchasi. Quvvatlarni taqqoslash. Sanoqli, kontinum quvvatli to'plamlar
42. To'g'ri chiziqdagi nuqtalar to'plami. Limit nuqtalar. Ochiq va yopiq to'plamlar. Sonlar o'qidagi ochiq va yopiq to'plamlarning tuzilishi.
43. Chiziqli to'plamlar uchun Lebeg o'lchovi. Lebeg ma'nosida o'lchovli funktsiyalar va ularning xossalari.
44. Riman integrali. Stiltjes integrali. Lebeg integrali va uning xossalari. Riman va Lebeg integrallarini taqqoslash.
45. Metrik fazolar, to'la metrik fazolar. Yopiq sharlar haqidagi teorema.
46. Qisqartib akslantirish prinsipi. Qisqartib akslantirish prinsipining algebra va analizdagi tatbiqlari.
47. Separabellik va kompaktlik tushunchalari. R^n , $C[a, b]$, l_1 , l_2 fazolarning separabelligi. R^n , $C[a, b]$, l_1 , l_2 fazolarda to'plamlarning kompaktligi.
48. Chiziqli fazolar. Normalangan fazo. Banax fazosi, Gilbert fazosi.

49. Chiziqli funkcionallar. Chiziqli funkcionallarning uzluksizligi, xossalari.
50. Chiziqli operatorlar. Chiziqli operatorlarning uzluksizligi, xossalari.
51. Mantiq amallari: diz'yunksiya, kon'yunksiya, inkor, implikatsiya, ekvivalensiya amali.
52. Binar munosabatlar, ularning turlari va xossalari.
53. Gruppa, gruppalar gomomorfizmi.
54. Halqa, halqalar gomomorfizmi, butunlik sohasi.
55. Maydon va uning xossalari.
56. Muavr formulalari; kompleks sondan ildiz chiqarish.
57. Vektorlar chekli sistemalarining chiziqli bog'liqligi, chiziqli erkliligi, vektorlar chekli sistemasining bazisi va rangi.
58. Chiziqli tenglamalar sistemasini yechish usullari. Kroneker-Kapelli teoremasi
59. Matritsalar va ular ustida amallar.
60. Determinantlar va ularning xossalari.
61. Fazoostilar va ularning kesishmasi, yig'indisi, to'g'ri yig'indisi;
62. Vektor fazo bazisi va o'lchovi.
63. Vektor fazolar izomorfizmi.
64. Vektorlarning ortogonal sistemasi; fazoostining ortogonal to'ldiruvchisi.
65. Yevklid fazosi va Yevklid fazolar izomorfizmi.
66. Chiziqli akslantirish va chiziqli operatorlar; chiziqli akslantirishlar ustida amallar; chiziqli operator yadrosi va aksi (obrazi); chiziqli operator matritsasi;
67. Yevklid algoritmi, eng katta umumiy bo'luvchi va eng kichik umumiy bo'linuvchini 2 usul bilan topish.
68. Chekli zanjir kasrlar, munosib kasrlar.
69. Birinchi darajali taqqoslamalarni yechish usullari.
70. Gorner sxemasi; ko'phadni keltirilmaydigan ko'phadlar ko'paytmasiga yoyish; karrali ildizlarni aniqlash.
71. Yevklid algoritmi; ko'phadni x-a ikkihad darajalari bo'yicha yoyish.
72. Uchinchi darajali tenglamalarni yechish.
73. Ko'phadning butun va ratsional ildizlarini topish, Eyzenshteynning keltirilmaslik kriteriyasi.
74. Simmetrik ko'phadni elementar simmetrik ko'phadlar yordamida ifodalash.
75. Ikki ko'phad rezultanti. Ko'phad rezultanti. Yuqori darajali tenglamalar sistemasini rezultant yordamida yechish.
76. Tekislikda to'g'ri chiziqning turli berilish usullari. To'g'ri chiziqning o'zaro vaziyatlari.
77. Ellips va uni xossalari, kanonik tenglamasi.
78. Tekislikning berilish usullari.
79. Fazoda to'g'ri chiziqlarning berilish usullari.
80. Giperboloidlar va ularni xossalari, kanonik tenglamasi
81. Yasashga doir masalalarni yechishdagi bosqichlar.
82. n-o'lchovli vektor fazo. n-o'lchovli affin fazo.
83. En fazoda o'xshash almashtirishlar va uning gruppasi. En fazoda o'xshash almashtirishlar va uning gruppasi.
84. Chiziqli va kvadratik formalar.
85. Sirkul va chizg'ich yordamida echilmaydigan klassik masalalar.
86. Markaziy, parallel proeksiyalash va ularning xossalari.
87. Dezarg teoremasi.
88. Proektiv tekislikdagi ikkinchi tartibli chiziqlar va ularning klassifikatsiyasi.
89. Shteyner, Paskal va Brianshon teoremlari
90. Evklidning "Negizlar" asari.
91. Gilbert aksiomalar sistemasi.
92. Tekislikdagi Lobachevskiy aksiomalar sistemasi va undan kelib chiqadigan natijalar.
93. Uch o'lchovli Evklid fazosining Veyl aksiomalar sistemasi.

94. Topologik fazo. Ochiq va yopiq to'plamlar.
95. Bog'lanishli va chiziqli bog'lanishli to'plamlar.
96. Uzlusiz akslantirishlar va gomeomorfizm.
97. Egri chiziqning berilish usullari. Regulyar chiziqlar.
98. Urinma va normal tekislik.
99. Egri chiziq uzunligi. Egri chiziqning egriligi va buralishi

Algebra va sonlar nazariyasi, Geometriya, Matematik analiz fanidan o'quv adabiyotlar va elektron ta'lim resurslari ro'yxati

Asosiy darslik va o'quv qo'llanmalar

No	Muallif	Adabiyot nomi	Adabiyot turi	Nashr yili	Adabiyotning ARM dagi shifri	Adabiyotning ARM dagi inventar raqami	ARMdagi soni
1	Ayupov SH.A., Berdiqulov M.A., Turgunbayev R.M.	Funksiyalar nazariyasi	Darslik	T.: "O'AJ BNT" markazi, 2004 y. 148 b.	24.1Ya73 P 21	U-5679	15 ta
2	Ayupov Sh.A., Berdiqulov M.A., Turgunbayev R.M.	Matem.analiz (Funksional analiz)	Darslik	T.:TDPU. 2014,- 106 b.	24.1Ya73 A 98	U-5930	80 ta
3	Sa'dullayev A. Va boshq.	Matematik analiz kursidan misol va masalalar to'plami, II qism.	Darslik	T.: «O'zbekiston», 1995 y., 400 b.	24.1Ya73 T 71	U-4780	20 ta
4	P.H.Hazarov, B.T.Toshpo'latov, A.D.Dusumbetov	Algebra va sonlar nazariyasi I qism, II qism	darslik	T.: 2005	24.2YA73	U-6322	15ta
5	A.Yunusov , D.Yunusova	Algebra va sonlar nazariyasi. Modul texnologiyasi asosida tuzilgan musol va mashqlar to'plami.	O'quv qo'llanma	T.: iqtisod moliya-2007.	24.2 U 44	U-6644	30ta
6	A.Yunusov , D.Yunusova.	Modul texnologiyasi asosida tayyorlangan misol va masalalar to'plami.	darslik	Toshkent. - 1999	24.2 S 70	U-5531	50ta
7	N.D. Dadajonov, M.SH.Jo'raeva	Geometriya 1-qism.	Darslik	T.:TDPU. 2014,- 106 b.	24.1Ya73 A 98	U-5930	80 ta
8	N.D.Dadajonov, R.Yunusme-tov, T.Abdul-laev	Geometriya 2-qism	Darslik	T.: «O'zbekiston», 1995 y.,	24.1Ya73 T 71	U-4780	20 ta

				400 b.			
9	X.X.Nazarov, X.O.Ochilova, YE.G.Podgornova	Geometriyada n masalalar to'plami. 1 va 2 qism	Darslik	T.: «O'zbekisto n», 1995 y., 400 b.	24. 1Ya73 T 71	U-4780	20 ta
10	A.Y.Normanov	Differensial geometriy.	Darslik	T.: «O'z- bekiston», 1995 y., 400 b.	24. 1Ya73 T 71	U-4780	

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Azlarov. T., Mansurov. X., Matematik analiz. T.: «O'zbekiston». 1 t: 1994 y.-416 b.
2. Azlarov. T., Mansurov. X., Matematik analiz. T.: «O'zbekiston». 2 t. 1995 y.-436 b.
3. Gaziyev A., Israilov I., Yaxshibayev M. "Matematik analizdan misol va masalalar" T.: "Yangi asr avlodi" 2006 y.
4. Toshmetov O', Turgunbayev R. Matematik analizdan misol va masalalar to'plami. 1-q. TDPU. 2006 y.-140 b.
5. Toshmetov O', Turgunbayev R. Matematik analizdan misol va masalalar to'plami, 2-q. TDPU. 2010 y.-48 b.
6. Turgunbayev R.M., Koshnazarov R.A., Raximov I.K. Matematik analiz. Mustaqil ta'lim uchun metodik ko'rsatmalar. I semestr. T.: TDPU. 2013 y. – 56 b.
7. Turgunbayev R.M., Koshnazarov R.A., Raximov I.K. Matematik analiz. Mustaqil ta'lim uchun metodik ko'rsatmalar. III semestr. T.: TDPU. 2013 y.
8. Архипов Г.И., Садовничий В.А., Чубариков Д.И. Лекции по математическому анализу. М.: «Высшая школа». 1999 г. – 695 стр.
9. Демидович Б.П., «Сборник задач и упражнений по математическому анализу» Учеб. Пособие для вузов. М.: ООО «Издательство Астрель» ООО «Издательство АСТ», 2003 г – 558 [2] ст.
10. Пискунов Н.С. Дифференциальное и интегральное исчисление. 1 том. СПб.: «Мифрил». 1996 г. – 416 стр.
11. Пискунов Н.С. Дифференциальное и интегральное исчисление. 2 том. СПб.: «Мифрил». 1996 г.-426 стр.
12. Turgunbayev R.M. Matematikaliq analiz. I tom. T.: "Abu matbuot-konsalt", 2014.-344b. (qozoq tilida)
Turgunbayev R.M. Matematikaliq analiz. II tom. T.: "Abu matbuot-konsalt", 2015.-397 b. (qozoq tilida)
13. Hojiev J.X. Faynleyb A.S. Algebra va sonlar nazariyasi kursi, Toshkent, «O'zbekiston», 2001y.
14. Yunusova D., Yunusov A. Algebra va sonlar nazariyasi. Modul texnologiyasi asosida tuzilgan musol va mashqlar to'plami. O'quv qo'llanma. T., "Ilm Ziyo". 2009.
15. Yunusov A., Yunusova D. Algebra va sonlar nazariyasidan modul texnologiyasi asosida tuzilgan nazorat topshiriqlari to'plami. TDPU, 2004.
16. Yunusov A., Yunusova D. Algebra va sonlar nazariyasidan modul texnologiyasi asosida tuzilgan nazorat topshiriqlari to'plami. TDPU,2004.
17. S.D.Malik, John N.Mordeson, M.K.Sen, Fundamentals of Abstract Algebra 2014
18. Martyn R. Dixon, Leonid A. Kurdachenko, Igor Y. Subbotin, "ALGEBRA AND NUMBER THEORY" 2013
19. Клетеник Д.В. Сборник задач по аналитической геометрии. М. «Физматлит», 2016.
20. Izu Vaisman. Analytical Geometry. World Scientific, USA, 2007

Axborot manbalari:

21. www.tdpu.uz
22. www.pedagog.uz
23. www.Ziyonet.uz

24. www.edu.uz

Algoritmash va dasturlash fanining mazmuni

Algoritmash va dasturlash fanining mazmuni: Algoritmash va dasturlash kursi informatika o'qituvchisini kasbiy tayyorlashning umumiy tizimidagi asosiy fanlardan biridir. U talabalarga zamonaviy dasturlash tillarining nazariy asoslari, ob'yektlarni loyihalash, matematik va interfeys ob'yektlari, voqealar va xabarlar, ob'yektga yo'naltirilgan muhitlarda xabarlarini uzatish, ularga ishlov berish mexanizmlari, ob'yektlar ierarxiyasi asosida dasturlarni loyihalash, muayyan ob'yektga yo'naltirilgan dasturlash tillari to'g'risida tasavvurga ega bo'lishini o'rgatadi. Asosiy maqsadi - talabalarda kasbiy faoliyatlarida uchraydigan turli masalalarni hal qilishda zamonaviy dasturlash tillarining nazariy va amaliy asoslaridan foydalanish haqidagi tasavvurlarini kengaytirish, ko'nikma va malakalarni shakllantiirishdan iborat.

Algoritmash va dasturlash fanidan yakuniy davlat attestatsiyasi sinovining asosiy savollari

1. C++ dasturlash tilida belgili o'zgaruvchilar ... tipi orqali e'lon qilinadi.
2. getch() funksiyasi qaysi sarlavha fayliga tegishli va qaysi kvadratga bog'langan?
3. cout.precision(4) funksiyasi qanday vazifani bajaradi?
4. Quyidagi dasturda nechta xato bor?
5. C/C++ tilida barcha funksiyalardan tashqarida e'lon qilingan o'zgaruvchilar qanday o'zgaruvchilar deyiladi?
6. Qaysi ma'lumotlar tipi qo'zg'oluvchan nuqtali sonlar tipiga kiradi?
7. Quyidagi tiplardan qaysi biri uchun kompyuter xotirasidan eng kam joy ajratiladi?
8. Mantiqiy tipni ko'rsating.
9. Quyidagilardan qaysi butun sonlar tipiga kiradi?
10. Uzunligi 32 bitdan kam bo'lmagan ma'lumotni haqiqiy tipi qaysi so'z orqali ifodalanadi?
11. Uzunligi 64 bitdan kichik bo'lmagan ma'lumotning xaqiqiy tipi qaysi so'z orqali ifodalanadi?
12. C++ dasturlash tilida satrli o'zgaruvchilar ... tipi orqali e'lon qilinadi.
13. Yangi tip kiritish amalini ko'rsating.
14. Xotira xajmini hisoblash amalini ko'rsating.
15. Qaysi belgi yordamida ko'rsatkich aniqlaydigan manzil qiymatini olish mumkin?
16. C++ da izoh to'g'ri ifodalangan qatorni toping.
17. case operatoridan keyin qaysi belgi qo'yiladi?
18. C++ da Post-increment amalini aniqlang.
19. Massiv elementlaridan foydalanish nima orqali bajariladi?
20. C++ dasturlash tilida ma'lumotlarni kiritish operatorini aniqlang.
21. C++ dasturlash tilida ma'lumotlarni chiqarish operatorini aniqlang.
22. Qaysi operator yordamida ko'p alternativli tanlash bajariladi?
23. Qaysi so'z yordamida shartli operator kiritiladi?
24. goto operatori boshqaruvni nimaga beradi?
25. Siklni keyingi bosh iteratsiyasiga boshqaruvni qaysi operator yuboradi?
26. Qaysi operator yordamida sikldan va shartdan chiqish bajariladi?
27. Qaysi so'z yordamida dinamik xotira ajratiladi?
28. Qaysi operator yordamida dinamik xotira o'chiriladi?
29. Shart operatori qaysi konstruksiya yordamida ifodalanadi?
30. C++ da yozilgan quyidagi kod ekranga nima chiqaradi?
int a = 4; int b = 2;
cout << b / a;
31. "while (ifoda_shart) {...}" konstruksiyadan foydalanish nimani bildiradi?
32. Operatorlar bloki qaysi qavslar orqali belgilanadi?
33. Agar continue operatori sikl operatori ichida kelsa, u xolda:

34. C++ dasturlash tilida yozilgan dasturda qaysi funksiya bo'lishi shart?
  35. C++ dasturlash tilida qiymat qaytarmaydigan funksiya tipi qanday nomlanadi?
  36. iostream.h preprocessor sarlavha fayli nimani bildiradi?
  37. Qaysi so'z yordamida struktura ta'riflanadi?
  38. Vorislik bu ...
  39. Inkapsulyasiya bu ...
  40. Hamma obyektlar uchun umumiy bo'lgan sinf a'zolari qaysi so'z yordamida ta'riflanadi?
  41. Qaysi so'z yordamida faqat sinf ichida sinfning a'zolaridan erkin foydalanish xuquqini berish mumkin?
  42. Sinf a'zosiga sinf ichida va tashqarisida murojaat xuquqini berish qaysi so'z yordamida amalga oshiriladi?
  43. Fayllar bilan ishlash uchun dasturga qaysi sarlavxali faylni qo'shish lozim?
  44. Fayl oxirini aniqlash uchun qanday funksiya ishlatiladi?
  45. Qaysi manipulyator sakkizlik tizimda chiqarishga imkon beradi?
  46. Qaysi manipulyator o'n oltilik tizimda chiqarishga imkon beradi?
  47. Qaysi manipulyator yangi simvol belgisini qo'yib ostream buferini tozalaydi?
  48. Qaysi manipulyator kiritish chiqarish maydoni kengligini o'rnatadi?
  49. Istisnolarni generatsiya qilish qaysi so'z yordamida amalga oshiriladi?
  50. Istisnolarni qayta ishlash blogini e'lon qilish qaysi so'z yordamida amalga oshiriladi?
  51. Istisnolar hosil qilishi mumkin bo'lgan blokni e'lon qilish qaysi so'z yordamida amalga oshiriladi?
  52. Konteyner chiziqli ro'yxat.
  53. Konteyner ikki tomonli navbat.
  54. Konteyner to'plam hamma elementlari unikal.
  55. Konteyner to'plam hamma elementlari unikal bo'lishi shart emas.
  56. Konteyner karta xar bir kalit bilan bitta qiymat bog'langan.
  57. Konteyner karta xar bir kalit bilan bir yoki bir nechta qiymat bog'langan.
  58. Ekranga nima chiqadi?
- ```
#include <string.h>
#include <iostream.h>
void main()
{
char a[] = "123";
cout << strlen(a);
}
```
59. Birinchi element o'chirish usulini ko'rsating.
  60. Oxiriga qo'shish usulini ko'rsating.
  61. O'chirish usulini ko'rsating.
  62. freopen("kfayl.txt", "r", \_\_\_\_\_); bo'sh joyini to'ldiring.
  63. STL ning to'liq yozilishini aniqlang?
  64. STL konteyner tarkibini aniqlab bering?
  65. Chiziqli konteyner – vector va massivning vazifasida farqi bormi?
  66. Vektor konteynerni tozalash metodini aniqlang?
  67. insert() metodi orqali nima ishni amalga oshiriladi?
  68. push\_back va pop\_back nima vazifani amalga oshiradi?
  69. Chiziqli tartiblangan konteynerlar keltirilgan qatorni aniqlang?
  70. Assosiativ konteyner – map ning metodlari to'g'ri keltirilgan qatorni aniqlang?
  71. C++ dasturlash tilida ishlatiladigan operatorlar tog'ri ko'rsatilgan javobni tanlang.
  72. C++ dasturlash tilida funksiyaga qiymat qaytarish kalit so'zi tog'ri ko'rsatilgan javobni belgilang.
  73. C++ dasturlash tilida mantiqiy qiymatni to'g'ridan-to'g'ri qaysi tipga o'zlashtirib bo'lmaydi?
  74. C++ dasturlash tilida cout << &b; qatorining vazifasi nima?

75. C++da scanf operatorining kutubxonasi qaysi?

76. Strukturalardan ham sinf (class) sifatida foydalanish mumkin. Quyida keltirilgan strukturaga ekvivalent sinfni aniqlang? Struktura struct B: A {...};

77. Sinf (class)ning barcha elementlariga murojaatni o'rnatish mumkinmi?

78. Sinfning barcha elementlariga murojaatni cheklab qo'yish mumkinmi?

79. C++ da Post-decrement amalini aniqlang.

80. Quyidagi dastur bajarilgandan so'ng k ning qiymatini aniqlang:

```
#include <stdio.h>
int main(){
int k = +5*-9;
printf("%d", k);
return 0;
}
```

81. Quyidagi dastur bajarilgandan so'ng k ning qiymatini aniqlang:

```
#include <stdio.h>
int k;
int main(){
k = 123;
printf("%d", k++);
return 0;
}
```

82. C++ dasturlash tilida o'zgaruvchi qayerda e'lon qilinadi?

83. Quyidagi dasturda nechta "Salom" so'zi chiqadi:

```
#include <stdio.h>
int main(){
int a = 45, b = a / 10 + 3;
for (int I = 0; I < 2; I++)
for(int j = 0; j < -2; j++)
puts("Salom");
return 0;
}
```

84. Sinf elementlariga murojaat kim tomonidan boshqariladi?

85. Konstruktorlar va destruktorga sinfning qaysi bo'limida e'lon qilinadi?

86. Konstruktorlarni e'lon qilishda natijaviy tip belgilanadimi?

87. Destruktorlarni e'lon qilishda natijaviy tip belgilanadimi?

88. Konstruktorlarni e'lon qilishda ularning nomlari qaysi nom bilan bir xilligi ta'minlanishi lozim?

89. Destruktorlarni e'lon qilishda ularning nomlari qaysi nom bilan bir xilligi ta'minlanishi lozim?

90. Konstruktorlar va destruktorga e'lon qilishda ularning nomlari qaysi belgi bilan farqlanadi.

91. Bir sinfda nechtagacha konstruktor e'lon qilish mumkin?

92. Bir sinfda nechtagacha destruktorga e'lon qilish mumkin?

93. Sinfda yaratilgan destruktorga kompiyator qanday farqlaydi?

94. Sinfda yaratilgan konstruktorlarni kompiyator qanday farqlaydi?

95. Quyidagi dastur natijasida a nechaga teng bo'ladi?

```
int a = 10, n = 6;
for(int i = 0; i <= n; i++) a += i;
```

96. C++ da yangi satrga o'tish buyrug'i ko'rsatilgan javobni toping.

97. C++ da bitta pozitsiyaga o'tish qaysi buyruq bilan amalga oshiriladi?

98. Ushbu dasturda qaysi o'zgaruvshilar global o'zgaruvchilar?

```
#include <stdio.h>
int a, n;
```

```
double s;
int main(){
int i, j, k;
char c;
return 0;
}
```

99. ... sodda dinamik struktyradir.

100. "a ga b ning qiymati ta'minlangan" degan yozuv qanday tavsiflanadi?

101. $a = 2.0$; $b = 2.0f$; $c = 2.0l$ bo'lsa, a, b, c o'zgaruvchilarning tipini aniqlang.

102. $a[19]$ massivning oxirgi elementi indeksini aniqlang?

103. bool tipi xotiradan qancha joy ajratadi?

104. C++ da shartli operator to'g'ri berilgan strukturani ko'rsating?

105. Quyida keltirilgan C++ dagi kod ekranga nima chiqaradi?

```
int a = 5; float b = 2; cout << b % a;
```

106. C++ dagi kod ekranga nima chiqaradi?

```
float a = 2; int b = 32; cout << (pow(a, 5.0) == b);
```

107. C++ dagi kod ekranga nima chiqaradi?

```
int a = 30; cout << pow(a, 1 / 3);
```

108. C++ dagi kod ekranga nima chiqaradi?

```
int a = 5; cout << a / 2;
```

109. C++ dagi kod ekranga nima chiqaradi?

```
int a = 5; float b = 2; cout << b / a;
```

110. C++ dagi kod ekranga nima chiqaradi?

```
int i = 6; int j = i; cout << (i * j);
```

111. C++ dasturlash tilida qo'shtirnoq belgisini chop etuvchi buyruqni aniqlang.

112. C++ dasturlash tilida o'zgaruvchilar qaerda e'lon qilinadi?

113. char tipi xotiradan qancha joy ajratadi?

114. food struktura toifali o'zgaruvchini to'g'ri tavsiflangan javobni tanlang.

115. for takrorlanuvchi operatorining takrorlanishlar sonini aniqlang.

```
for( ; ; )
```

116. int tipi xotiradan qancha joy ajratadi?

117. int tipining eng katta qiymatini aniqlang.

118. int tipining eng kichik qiymatini aniqlang.

119. pow funksiyasining vazifasi nima?

120. S o'zgaruvchining

```
int a = 4;
```

```
int b = 3;
```

double s = a / b; qiymati nimaga teng bo'ladi?

121. string tipi xotiradan qancha joy ajratadi?

122. $y=ax^3+7y=ax^3+7$ ifodani hisoblash uchun quyida keltirilgan operatorlarning noto'g'risini tanlang?

1) $y = a * x * x * (x + 7)$;

2) $y = (a * x) * (x * x + 7)$;

3) $y = (a * x) x * x + 7$;

4) $y = a * (x * x) * x + 7$;

5) $y = a * (x * x * x) + 7$;

123. $y=ax^3+7y=ax^3+7$ ifodani hisoblash uchun quyida keltirilgan operatorlarning to'g'risini tanlang?

1) $y = a * x * x * (x + 7)$;

2) $y = (a * x) * (x * x + 7)$;

3) $y = (a * x) * x * x + 7$;

4) $y = a * \text{pow}(x, 3) + x + 7;$

5) $y = a * \text{pow}(x, 3) + 7;$

124. Ekranga qanday natija chiqariladi?

```
int s = 0; for (int i = 0; i <= 7; i++) s = s + i; cout << s;
```

125. Abstraksiya bu:

126. Agar $x = 6; y = 6;$

```
if (x > 5) { if (y > 5) cout << "x and y are > 5"; }
```

```
else cout << "x is <= 5";
```

dastur fragmenti bajarilganida ekranda qanday natija paydo bo'ladi?

127. Agar $\text{int } x; \text{float } y;$ bo'lsa qiymat berish operatori to'g'ri javobni ko'rsating;

128. `#include <iostream>`

```
using namespace std;
```

```
int main()
```

```
{
```

```
char s[7];
```

```
cin.getline(s, 7);
```

```
cout << s << endl;
```

```
return 0;
```

```
}
```

Dastur ishga tushirilib, "Dasturlash tillari" kiritilsa, natija qanaqa bo'ladi?

129. Binar daraxt – bu

130. Bir ob'ektni boshqa bir ob'ektga o'zlashtirish amalini bajarish uchun:

131. Quyidagi tiplardan qaysi biri uchun xotiradan eng katta hajm rezervlanadi?

132. Butun natija qaytarib haqiqiy argument qabul qiluvchi funksiya sarlavhasini aniqlang.

133. Vorislik bu:

134. Dastur lavhasi bajarilganda ekranda qanday natija paydo bo'ladi:

```
int k, I = 69;
```

```
if (I > 50) { k = I % 10; cout << k; }
```

```
else { float t = I / 10; cout << t; }
```

135. Dastur bo'lagi bajarilgach ekranda paydo bo'ladigan belgilar soni nechta?

```
for (x = 3; x >= 2; x--) cout << "+" << " " << endl;
```

136. Dastur bo'lagi necha marotaba takrorlanadi?

```
for (x = 3; x <= 0; x--) cout << "+" << " " << endl;
```

137. Dastur bo'lagi necha marotaba takrorlanadi?

```
for (x = 3; x >= 0; x--) cout << "+" << " " << endl;
```

138. Dastur bo'lagi necha marotaba takrorlanadi?

```
for (x = 4; x >= 0; x--) cout << "+" << " " << endl;
```

139. Dastur bo'lagidagi xatoliklarni va ularning sonini aniqlang.

```
for (x = 1, x >= 1, i++) cout >> x >> endl;
```

140. Dastur bo'lagidagi xatoliklarni va ularning sonini aniqlang.

```
for (x = 10, x >= 1, x--) cout >> x >> endl;
```

141. Dastur bo'lagidagi xatoliklarni va ularning sonini aniqlang.

```
for (x = 100; x >= 10; x--) cout << x << endl;
```

142. Dastur kompilyasiya qilingach identifikator ...

143. Dasturni chop etish uchun qanday buyruqdan foydalaniladi?

144. Quyidagilardan qaysi fikr noto'g'ri Edit bo'limida:

145. Algoritm xossalarini to'g'risini ko'rsating.

146. Algoritm bu:

147. Byte — qancha qiymat qabul qiluvchi ishorasiz butun son?

148. shortint — qancha qiymat qabul qiluvchi ishorali butun son?

149. word — qancha qiymat qabul qiluvchi ishorasiz butun son?

150. integer — qancha qiymat qabul qiluvchi ishorali butun son?

151. Longint — qancha qiymat qabul qiluvchi ishorali uzun butun son?
152. Operatorlar algoritmik tillarda asosiy tushuncha bo'lib, o'z navbatida necha guruhga bo'linadi?
153. Paskal tilida alfaviti necha qismga bo'lish mumkin va ular qaysilar?
154. Algoritmik tilda masalani yechishda blok-sxemalar necha guruhga bo'linadi va ular qaysilar?
155. Nechanchi yili Paskal tilining xalqaro standarti taklif etildi?
156. Dastur tanasini qisqacha qilib yana qanday ataladi?
157. Shartli operatorlarning sintaksis qoidasiga ko'ra then va else so'zlarida keyin nechta ifoda yozilishi mumkin?
158. Algoritmilar xisoblash jaroyonlarini shartli ravishda nechta guruhda ajratish mumkin?
159. $12(\sin f_0x + \cos f_0x)21(\sin x + \cos x)$ ifodani Paskal dasturlash tilida yozilganini toping?
160. $(x-y)/(\exp f_0(5 * \ln f_0(x)) - \text{sqr}(y) * y)(x-y)/(\exp(5 * \ln(x)) - \text{sqr}(y) * y)$ ushbu paskalda yozilgan ifodaning matematik ko'rinishi qaysi qatorida berilgan?
161. Paskal tilida qiymatlarning nechta standart tiplari mavjud?
162. $a(a+b)b * cb * ca(a+b)$ ifodani Paskal tilida yozilganini ko'rsating?
163. $3 \bmod 5 = ?$ nimaga teng?
164. $7 \text{ div } 2 = ?$ nechaga teng?
165. Paskal tilidagi $(a + b)/(c + d)$ ifodaning matematik ko'rinishini toping?
166. $12(\sin f_0x + \cos f_0x)21(\sin x + \cos x)$ ifodani Paskal dasturlash tilida yozing.
167. $(x-y)/(\exp f_0(5 * \ln f(x)) - \text{sqr}(y) * y)(x-y)/(\exp(5 * \ln(x)) - \text{sqr}(y) * y)$ Paskal dasturlash tilida berilgan ifodani matematik ko'rinishini aniqlang?
168. $a(a+b)bc bca(a+b)$ matematik ifodani Paskal tilida yozilganini aniqlang?
169. $7 \bmod 4 = ?$
170. Paskal tilidagi $(x + y)/(d + c)$ ifodaning matematik ko'rinishini toping?
171. $9 \text{ div } 2 = ?$
172. Belgili tipni qabul qiluvchi o'zgaruvchilarni e'lon qilish uchun qaysi hizmatchi so'zdan foydalaniladi?
173. Mantiqiy qiymatli tipli o'zgaruvchilarni qaysi hizmatchi so'z orqali e'lon qilinadi?
174. Takrorlash operatori necha turga bo'linadi?
175. Paskal tilida asosan necha xil miqdorlar ishlatiladi?
176. Paskal dasturlash tilidagi standart funksiyalar doimo qanday yoziladi?
177. $a+b2b2ba+b$ paskal dasturlash tilida qanday tartibda yoziladi?
178. O'zlashtirish operatori qanday vazifani bajaradi?
179. Paskal tilidagi dasturning asosiy qismi qanday maxsus so'z bilan boshlanadi?
180. Algoritm bu:
181. Algoritmning berilish usullari qanday?
182. Algoritm turlarini ko'rsating.
183. Ma'lumot turlari qanday ko'rinishda bo'ladi?
184. Paskal tilida ishlatiladigan mantiqiy amallarni ko'rsating.
185. Standart toifada qanday turlar ishlatiladi.
186. CHAR toifali qiymatlar qatorini toping.
187. Algoritm deb, ...
188. Algoritmni blok sxemasida ushbu shakl qanday ma'noni bildiradi?
(rasm belgisi: to'rtburchak)
189. Algoritmni blok sxemasida ushbu shakl qanday ma'noni bildiradi?
(rasm belgisi: oval)
190. Algoritmni blok sxemasida ushbu shakl qanday ma'noni bildiradi?
(rasm belgisi: doira)
191. Algoritmni blok sxemasida ushbu shakl qanday ma'noni bildiradi?
(rasm belgisi: romb)

192. Ma'lumot turlari qanday ko'rinishda bo'ladi?
193. Paskal tilida noto'g'ri yozilgan yozuvni ko'rsating?
194. Algoritmning samaradorligini baholash uchun mezonlar:
195. Quyida paskal tilida o'zgaruvchilarni tasvirlashga doir misollar keltirilgan. Ulardan qaysi biri xatosiz yozilgan?
196. Quyidagi kiritish operatorlari uchun ma'lumotlar ekranga qanday beriladi:
`readln(x, y, z);`
`read(a, b, c);`
197. Quyidagi yozuvlardan qaysi biri to'g'ri?
198. Chiqarish operatorini oddiy holda shunday yozish mumkin: `Write(V1, V2, ..., VN);` Bu yerda $V_1, V_2, \dots, V_n$ lar ornida nimalar kelishi mumkin?
199. Shartli operatorning umumiy ko'rinishi quyidagicha `If S1 then S2 else S3;` bu yerda S_1, S_2 va S_3 lar nimani bildiradi?
200. Dasturda o'zgarmaslar bo'limi qaysi so'z bilan boshlanadi?
201. Dasturda o'zgaruvchilar bo'limi qaysi so'z bilan boshlanadi?
202. Belgilar bo'limi qaysi so'z bilan boshlanadi?
203. Dasturni bajarish buyrug'i qaysi?
204. Parametrli sikl operatori qaysi?
205. Dastur natijasi nimaga teng?
`var a, b, x: real;`
`begin`
`a := 8; b := a / 2;`
`x := A / B;`
`x := a * sqr(sqrt(x + b / 2));`
`writeln(x);`
`end.`
206. Agar i, y o'zgaruvchilar integer va x, z o'zgaruvchilar real bo'lsa, quyidagilarning qaysi birida xatolik hosil bo'ladi?
207. Agar $b = 17,693$ ga teng bo'lsa, quyidagi operatorlarning bajarilishida nima hosil bo'ladi:
`write(b);`
208. Quyidagi operator nesha marta takrorlanadi?
`for x := 1 downto 10 do write(x);`
209. Quyida `write` operatori nesha marta bajariladi?
`for i := 1 to 3 do`
`for j := 0 to 3 do`
`write(i + j);`
210. `type hafta = (dush, sesh, shor, paysh, shanba, yaksh);`
`var x, y: hafta;`
`t: 23..56;`
 tavsiflash berilgan bo'lsa, quyidagi taminlashlardan qaysisi noto'g'ri?
211. `type meva = (gilos, olma, nok, usum);`
`var x, y: meva;`
`t: 1..6;`
 kabi tavsiflash berilgan bo'lsa, quyidagilardan qaysi biri to'g'ri?
212. Quyida S ning qiymati nimaga teng?
`begin`
`S := 0;`
`for I := 1 to 3 do`
`S := S + 2 * I;`
`writeln(S);`
`end.`

213. Dastur qiymati nimaga teng?

```
begin
X := -2; Y := 4; A := -2;
if A * A - Y > X * X then
Z := Y + A
else
Z := X + A;
writeln(Z);
end.
```

214. Quyida S ning qiymati nimaga teng?

```
begin
for j := -2 to 3 do
begin
S := 0;
S := S + (j + 1);
end;
writeln(S);
end.
```

215. Dastur natijasini aniqlang?

```
begin
A := 12; B := 8; D := 20;
if A > 18 then
D := A - B;
writeln(D);
end.
```

216. Dastur natijasini aniqlang?

```
begin
X := 2; p := 1;
1: P := P * (2 * x - 2);
X := X + 3;
if X <= 6 then goto 1;
writeln(P);
end.
```

217. Hisob natijasini aniqlang?

```
begin
A := 10; B := 8; S := 6;
if (A > B) and (S > B) then
y := A + B - S
else
y := A - B + S;
writeln(y);
end.
```

218. Hisob natijasini aniqlang?

```
begin
a := 12; b := 14; s := 10;
if (a > b) or (b > s) then
y := a + b - s
else
y := a - b + s;
writeln(y);
end.
```

219. Satrlar ketma-ketligini qo'shish funksiyasi qaysi?

220. Barcha protseduralardan tashqarida e'lon qilingan o'zgaruvchilar qanday o'zgaruvchilar deyiladi?
221. Qaysi ma'lumotlar tipi qo'zg'oluvchan nuqtali sonlar tipiga kiradi?
222. Qaysi ma'lumotlar tipi simvolli tipga kiradi?
223. Mantiqiy tipni ko'rsating.
224. Qaysi ma'lumotlar tipi butun sonlar tipiga kiradi?
225. Uzunligi 32 bitdan kam bo'lmagan ma'lumotni haqiqiy tipi qaysi so'z orqali ifodalanadi?
226. Uzunligi 64 bitdan kichik bo'lmagan ma'lumotning haqiqiy tipi qaysi so'z orqali ifodalanadi?
227. Pascal da izoh to'g'ri ifodalangan qatorni toping.
228. var a, b, i: integer;
begin
a := 3; b := 7;
for i := 1 to b do a := a + i;
end;
write(i);
end.
Natijani toping.
229. Qaysi operator yordamida ko'p alternativli tanlash bajariladi?
230. Qaysi so'z yordamida shartli operator kiritiladi?
231. Siklni keyingi bosh iteratsiyasiga boshqaruvni qaysi operator yuboradi?
232. Quyidagi operatordagi takrorlanishlar sonini aniqlang.
t := 10000;
repeat
t := t / 10;
until t <= 0.1;
233. while <ifoda_shart> do begin <...> end konstruksiyadan foydalanish nimani bildiradi?
234. Pascalda operatorlar bloki qaysi operatorlar orqali belgilanadi?
235. Pascalda quyidagi ifoda $a = 5$, $b = 15$, $c = 2$ bo'lsa
 $((a + b) \text{ div } (c * 4))$
qanday natija beradi?
236. Paskal dasturi lavhasidagi natijani aniqlang.
begin
X := 2;
P := 2;
1: P := P * (2 * X - 2);
X := X + 3;
if X <= 6 then goto 1;
writeln(P);
end.
237. Paskal dasturi lavhasidagi hisob natijasini aniqlang.
begin
a := 12;
b := 14;
c := 10;
if (a > b) or (b > c) then
y := a + b - c
else
y := a - b + c;
writeln(b);
end.

238. Paskal dasturi lavhasidagi S ning qiymati nimaga teng?

```
begin
S := 0;
for I := 1 to 3 do S := S + 2 * I;
writeln(S);
end.
```

239. Dastur lavhasida X qaysi qiymatni qabul qiladi?

```
VAR i, j, X: integer;
BEGIN
FOR i := 1 TO 2 DO
FOR j := 2 DOWNT0 1 DO
X := i + j;
END.
```

240. Takrorlanishlar sonini aniqlang

```
i := 1999;
while i < 2016 do i := i + 1;
```

241. a = 10, b = 4, c = 5, d = -5 bo'lsa, x = ?

```
if b < d then
x := sqrt(b) + abs(d - a)
else
x := sqr(d) + sqrt(b * sqr(a));
```

242. a := 10;

b := 5;

c := sqr(b) + abs(-a);

write(a);

end.

Algoritmash va dasturlash fanidan o'quv adabiyotlar va elektron ta'lim resurslari ro'yxati Asosiy darslik va o'quv qo'llanmalar

No	Muallif	Adabiyot nomi	Nashr yili	Adabiyot-ning ARMdagi shifri	Adabiyot-ning ARMdagi inventar raqami	Turi	ARMdagi soni
1	Azamatov A.R., Boltaev B.	Algoritmash va dasturlash asoslari.	T.: "Cho'lpon", 2013 y.	74.265.7 N69	010360	O'quv qo'llanma.	15 ta

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Madraximov Sh. F. va boshq. C++ tilida programmalash bo'yicha masalalar to'plami. Toshkent. " Universitet " nashriyoti -2014. -160 bet.
2. Aripov M.M., Otaxanov N.A.. Dasturlash asoslari. O'quv qo'llanma. - T.: «Tafakkur Bo'stoni», 2015. -240 b.
3. Nazarov Sh.A., Ivanova G.S., Gaynazarov S.M.. Dasturlash texnologiyalari. Darslik. O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi. T.: "O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati" nashriyoti, 2014. - 280 b.
4. Дастурлаш технологиялари, Назиров Ш. ЎзФМЖ, Т-2014.

Axborot manbaalari:

1. www.tdpu.uz
2. www.pedagog.uz
3. www.Ziyonet.uz
4. www.edu.uz

UMUMIY PEDAGOGIKA fanining mazmuni

Fanni bo‘lajak o‘qituvchilarni zamonaviy pedagogik fanning nazariy-tarixiy asoslari va o‘qituvchi mahoratiga doir bilimlar bilan qurollantirish, O‘zbekiston Respublikasining “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonunida belgilangan talablar asosida ta’lim-tarbiya jarayonini oqilona tashkil etish, pedagogik merosdan samarali foydalanish, real ta’lim amaliyotida yuksak pedagogik madaniyat va texnikani nomoyon eta olishga o‘rgatish.

Fanning vazifasi:

- talabalarni milliy va innovatsion pedagogik faoliyatni samarali tashkil etishga o‘rgatish;
- o‘quv-tarbiya jarayonini samarali boshqarish, o‘quv-me‘yoriy hujjatlar bilan ishlash hamda ta’lim olganlikni tashxis etish qonuniyat va tamoyillari bilan tanishtirish;
- o‘quvchilar bilan olib boriladigan korreksion ish yo‘nalishlari hamda rivojlanishida nuqsoni bo‘lgan o‘quvchilarni o‘qitish va rivojlantirish mazmunini o‘zlashtirish;
- milliy va jahon pedagogik fikrlari taraqqiyoti bilan tanishtirish hamda pedagogik merosdan samarali foydalanish ko‘nikma va malakalarini shakllantirish;
- global doirada ta’lim tizimi rivojlanishining holati, asosiy yo‘nalishlari va qonuniyatlarini tahlil etish, milliy va xududiy o‘ziga xosliklardagi umumiy ko‘rinishlarni ochib berish, xalqaro pedagogik tajribaning ijobiy va salbiy jihatlari, milliy pedagogik madaniyatni boyitish shakl va metodlarini aniqlashtirish;
- talabalarni o‘qituvchi faoliyatida kasbiy mahoratni tutgan o‘rni, mazmun-mohiyatiga doir nazariy bilimlar hamda pedagogik faoliyatning turli ko‘rinishlarida o‘qituvchining muomala madaniyati, o‘quvchilar bilan aloqa o‘rnatish va muloqotga kirisha olish metodikasini to‘liq o‘zlashtirishga erishish.

Umumiy pedagogika fanidan yakuniy davlat attestatsiyasi sinovining asosiy savollari

1. Umumiy pedagogika fanining mohiyati, vazifalari va maqsadi.
2. Ta’lim jarayonining tuzilishi.
3. Bolalar jamoasini tashkil etish.
4. Ijtimoiy ongni shakllantirish metodlari.
5. Ta’lim jarayonining tamoyillari.
6. Tarbiya jarayonining umumiy metodlari.
7. Ta’lim jarayonining metodlari.
8. Ta’lim jarayonining maqsadi.
9. Tarbiya jarayonini tashkil etish shakllari.
10. Shaxs shakllanishiga ta’sir etuvchi omillar.
11. Ta’limni tashxis qilish.
12. Estetik tarbiyaning mohiyati, vazifalari va mazmuni.
13. Tarbiya jarayonida maktab oila va maxalla hamkorligi.
14. Iqtisodiy tarbiyaning mohiyati, vazifalari va mazmuni.
15. Tarbiya jarayoni xususiyatlari.
16. O‘quvchilar jamoasini shakllantirish.
17. Bolalarni oilada tarbiyalash.
18. O‘z – o‘zini tarbiyalash.
19. Dars va uni tashkillashga qo‘yilgan talablar.
20. Tarbiya jarayonining vositalari.

21. Korreksion pedagogik
22. O‘quv dasturi va rejasi.
23. Sharq mutaffakirlari asarlarida komil inson g‘oyasining ifodalanishi.
24. Istisodiy tarbiyaning mazmuni.
25. Darsliklar va ularga qo‘yilgan talablar.
26. Aqliy tarbiyaning mazmuni, vazifalari.
27. Ta‘lim menejment.
28. Ta‘limning og‘zaki metodlari.
29. Sinf rahbari va uning faoliyati mazmuni.
30. Tarbiya jarayonining mazmuni.
31. Shaxsni rivojlanishiga ta‘sir etuvchi omillar.
32. Didaktika-pedagogik ta‘lim nazariyasi.
33. Pedagogika fanlari tizimi.
34. Ta‘limni tashkil etishning asosiy va yordamchi shakllari.
35. Pedagogikada shaxs masalasi.
36. Hozirgi zamon darsi va unga qo‘yilgan talablar.
37. Pedagogika fanining predmeti.
38. Davlat ta‘lim standarti (DTS).
39. Bolalarni yosh davrlariga bo‘lish muammosi
40. Pedagogika tarixi qanday fan?
41. Pedagogika tarixi fanining asosiy o‘rganish manbalari.
42. Ta‘lim – tarbiyaga birinchi bo‘lib ilmiy ta‘rif bergan olim?
43. Pedagogika tarixi fani predmeti.
44. Pedagogika fani rivojlanishiga xissa qo‘shgan sharq allomalari.
45. “Fozil odamlar shahri ” va “Ruhiy madaniyat haqida risola” asarlari muallifi kim?
46. Abu Ali ibn Sinoning ta‘limiy axloqiy qarashlari.
47. Yusuf Xos Hojibning ta‘limiy axloqiy qarashlari.
48. “Qobusnoma” asarida komil inson tarbiyasi.
49. Ahmad Yugnakiy til odobi haqida.
50. Turkiy tilda yaratilgan 1-didaktik asar.
51. Jadidchilik harakati.
52. Amir Temur tuzuklari.
53. Mirzo Ulug‘bek mudarisslik faoliyati.
54. “Ma‘mun akademiyasi” tashkil etilishi.
55. Farobiy ta‘lim-tarbiya haqida.
56. Qadimgi Afina va Spartadagi ta‘lim tizimi.
57. A. Jomiyning pedagogik qarashlari
58. Mustaqil O‘zbekiston ta‘lim tizimi
59. Jahon rivojlangan mamlakatlar ta‘lim tizimi
60. Pedagogik faoliyat va uning asosiy xususiyatlari.
61. Ta‘lim oluvchilarning majburiyatlari “Ta‘lim to‘grisida”gi qonunning nechinchi moddasida aks etgan?
62. “Ta‘lim to‘grisida”gi qonunning maqsadini aniqlang?
63. Ta‘lim sohasidagi asosiy prinsiplar “Ta‘lim to‘grisida”gi qonunning nechinchi moddasida aks etgan?

64. Ta'lim olish huquqi "Ta'lim to'grisida"gi qonunning nechinchi moddasida aks etgan?
65. "Inklyuziv" so'zi qanday ma'noni anglatadi?
66. Rejalashtirish -
67. Estetik tarbiya bu?
68. Quyidagi metodlardan qaysilari ongni shakllantirish metodlariga kiradi: 1) hikoya; 2) pedagogik talab; 3) etik suhbat; 4) mashq; 5) tushuntirish
69. Mashq, o'rgatish, tarbiyaviy vaziyat tarbiyaning qaysi metodlariga kiradi?
70. Quyidagilardan qaysi biri yuqori darajada uyushgan jamoa hisoblanadi
71. Demonstratsiya – bu:
72. Aniq maqsad hamda ijtimoiy-tarixiy tajriba asosida yosh avlodni har tomonlama o'stirish, uning ongi, xulq-atvori va dunyo-qarashini tarkib toptirish jarayoni bu.....
73. Estetika so'zining ma'nosi nima
74. Estetik tarbiyaning asosiy vositalarini aniqlang.
75. Shaxsning tabiat, jamiyat va sana'dagi maqsad tarzida idrok etadigan, takomillashgan go'zallik borasidagi bahosining aks etishi nima deb ataladi
76. - ishlab chiqarishdan ajralmagan holda doktorlik dissertatsiyasini tayyorlash va himoya qilish maqsadida mutaxassislikni chuqur o'rganish va ular tomonidan ilmiy izlanishlar bo'yicha falsafa doktori (PhD) yoki fan doktori (DSc) ilmiy darajalari izlanuvchilari uchun OTM va ITMLlarda tashkil etiladigan oliy malakali ilmiy va ilmiy-pedagog kadrlar bo'yicha oliy o'quv yurtidan keyingi ta'lim shakli
77. Estetik axborotlar oqimi, estetik va axloqiy normalar yig'indisi orqali shakllanadigan va shaxsning buyum, hodisalarga estetik baho berishida yaqqol namoyon bo'ladigan hodisa nima deb ataladi
78. O'qitish metodlarining tasnifini ishlab chiqqan olim kim?
79. Pedagogikaning qaysi sohasi shaxsi va faoliyatida nuqsoni bor bolalarni o'qitish va tarbiyalash bilan shug'ullanadi?
80. Idrok etish, o'rganish, mashq qilish va muayyan tajriba asosida xulq-atvor hamda faoliyat ko'nikma, malakalarining mustahkamlanib, mavjud bilimlarning takomillashib, boyib borish jarayoni
81. Ongli xatti-harakatning avtomatlashtirilgan tarkibiy qismi;
82. Pedagogikaning fanining obekti – bu...
83. Neyropedagogika bu -
84. Pedagogik antropologiya -
85. Qaysi so'z metod tushunchasining mohiyatini ochib beradi
86. Metod va usul tushunchalari bir narsami
87. (illyustratsiya) metodi ko'rsatilgan qatorni belgilang.
88. Ta'limning ko'rgazmali metodlarini ko'rsating.
89. .... yangi bilimlarni o'zlashtirish uchun o'qituvchi va o'quvchilar tomonidan foydalaniladigan obyekt.
90. Ta'lim mazmunini belgilovchi me'yoriy hujjatlarni belgilang.
91. .... ma'lum bir fanning mazmunini dastur asosida didaktik talablarga rioya qilgan xolda bayon etuvchi o'quv kitobidir
92. "Dunyodan – bolaga, boladan – dunyoga" kitobining muallifi kim?

93. Hamma narsa uzluksiz ketmaketlikda olib borilishi kerak, bugungi aytganlaringiz kechagisini mustahkamlashi va ertangi aytganingizga yo‘l ochib berishi kerak deb ta’kidlagan olim?
94. Bilimni ma’lum bir tizimda va uzluksiz ravishda berib boorish-bu?
95. Shaxsning muayyan faoliyatni tashkil eta olish qobiliyati-bu....?
96. “Moddiy va ma’naviy hayotni uyg‘un rivojlantirishimiz kerak. Maktab bu borada asosiy bo‘g‘in bo‘lishi lozim. Maktab ta’limini rivojlantirish biz uchun buyuk umummilliy maqsadga, umumxalq harakatiga aylanishi zarur” bu fikrlar kimga tegishli.
97. 2019- yil 23-avgustdagi O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti SH.M.Mirziyoyev boshchiligida bo‘lib o‘tgan videoselektorda maktablarda qaysi fan o‘qitilishi ma’lum qilindi.
98. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi PF-4947-sonli Farmon nima to‘g‘risida edi.
99. Ijtimoiy tarbiyaning umumiy qonuniyatlari, muayyan jamiyatda yagona ijtimoiy magsadga muvofiq yosh avlodni tarbiyalash hamda unga ta’lim berishning mohiyati va muammolarini o‘rganadigan fan qaysi?
100. Ta’lim mazmuni deganda.....
101. Shaxsga to‘g‘ri ta’rif berilgan qatorni toping?
102. Muayyan, aniq maqsad hamda ijtimoiy- tarixiy tajriba asosida yosh avlodni har tomonlama o‘stirish, uning ongi, xulq-atvori va dunyoqarashini tarkib toptirish jarayoni-bu....?
103. O‘quvchilarni nazariy bilim, ko‘nikma va malakalar bilan qurollantirish, ularning bilish qobiliyatlarini o‘stirish va dunyoqarashlarini shakllantirishga yo‘naltirilgan jarayon-bu...?
104. Shaxsning ongida tushunchalar, sxemalar, ma’lum obrazlar ko‘rinishida aks etuvchi borliq haqidagi tizimlashtirilgan ilmiy ma’lumotlar majmui-bu...?
105. Ko‘nikma -...?
106. Malaka-...?
107. Ta’lim- tarbiya natijasida o‘zlashtirilgan va tizimlashtirilgan bilim, hosil qilingan ko‘nikma va malakalar hamda tarkib topgan dunyoqarash majmui-bu...?
108. Rivojlanish – bu..?
109. Maktab yoshidagi bolalarni tarbiyalash va ularga ta’lim tarbiya berish masalalarini o‘rganuvchi fan qaysi?
110. Ko‘rish qobiliyati buzilgan bolalarni rivojlantirish, o‘qitish va tarbiyalash masalalarini o‘rganuvchi soha bu..?
111. Ijtimoiy munosabatlar jarayonida pedagogik g‘oyalarning tutgan o‘rni, shaxsni kasbiy va ijtimoiy faoliyatga yo‘naltirish muommolarini o‘rganuvchi fan?
- 112.....- ta’lim muassasalarining o‘quv-tarbiya ishlari jarayonini o‘rganish asosida tadqiq etilayotgan muommo holat aniqlanadi, tajriba- avvali va yakunida qolga kiritilgan ko‘rsatkichlar o‘rtasidagi farq to‘g‘risidagi ma’lumotga ega bo‘linadi.
113. Anketa so‘zining lug‘aviy ma‘nosi?
114. Fan olimpiadalari, turli mavzulardagi tanlovlar, maktab ko‘rgazmalari, festivallar, musobaqalar qaysi metodning shakllari hisoblanadi.
115. Ekspriment so‘zining lug‘aviy ma‘nosi to‘g‘ri ko‘rsatilgan qatorni toping?
116. Bixeviorizm ta’limotining asoschisi kim?

117. Inson ko'rib turgan, uning mavjudligini, shakllanishini ta'minlaydigan moddiy va ma'naviy shart-sharoitlarning majmuasi-...?
118. Yosh xususiyatlari deb ...?
119. Bolaning jismoniy va psixik kamoloti qaysi davrlarni o'z ichiga oladi?
120. Qaysi yosh davrida o'yin faoliyatini o'rnini o'qish egallaydi?
121. Katta maktab yoshidagi o'quvchilarning yosh ko'rsatkichlari to'g'ri ko'rsatilgan qatorni aniqlang?
122. Pedagogik jarayonda ishtirok etadigan tizim tarkibiy qismlari qaysi qatorda to'g'ri ko'rsatilgan?
123. Pedagogik jarayon qonuniyatlari-...?
124. Ta'lim nazariyasi – bu?
125. Didakrikaning asosiy vazifasi nima?
126. Didaktikaning asosiy kategoriyalari qaysilar?
127. Ta'lim vositalari-bu...?
- 128.....-bilim, ko'nikma va malakalarni egallab olishning murakkab jarayoni bo'lib, o'quvchilar intellektual, irodaviy va jismoniy kuch-g'ayratini talab etadi hamda ularning rivojlanishini rag'batlantiradi.
129. Ta'limning mazmunli tamoyillari qaysi qatorda to'g'ri keltirilgan?
130. Jamiyatning shaxsni ma'naviy rivojlanishi darajasiga qo'yilgan talablar, jamiyatning ijtimoiy tajriba va madaniyatini aks ettirgan ijtimoiy buyurtmasi modeli.. bu?
131. Sinflar bo'yicha o'rganilishi lozim bo'lgan o'quv fanlari va shu fanlar uchun ajratilgan o'quv soatlari nimada ko'rsatiladi?
- 132.O'quv fan dasturi ..... asoslanadi?
- 133.Ta'limning binar metodlari muallifi kim?
- 134.Ta'limning bilimlarni o'g'zaki bayon qilish metodlari qaysilar?
- 135.Ta'lim vositalari faoliyat obyektlari bo'yicha necha turga bo'linadi?
- 136.Bundan 350 yil avval vujufga kelgan ta'limni tashkil etish shakli bu?
- 137.Har bir darsning maqsadini aniq belgilash darsga qo'yiladigan talablarning qaysi biriga kiradi?
- 138.Talabalarning bilim,ko'nikma, malaka va axloqiy sifatlarni o'zlashtirish yo'lidagi o'zaro harakatini tashkil etishga asoslanuvchi ta'lim shakli qaysi?
- 139.Tashxis-bu
- 140.O'quvchilar tomonidan mazkur fanning muayyan bob yoki bo'limlarining o'zlashtirilganini tekshirish –bu .....?
- 141.....-aniq maqsad asosida, muayyan holat darajasini sifat va miqdoriy ko'rsatkichlarda belgilashga imkon beruvchi sinov vositasi.
142. Jamoa so'zining lug'aviy ma'nosi nima?
- 143.Jamoaning shakllanish bosqichi nechchi bosqichda kechadi.
- 144.Tarbiyalanuvchilarning xatti-harakati va faoliyatiga salbiy ta'sir kjo'rsatish bilan bog'liq usul bu-...?
- 145.Ta'lim oluvchining intellekti, bilish imkoniyatlarini, iqtidor va qobiliyatlarini rivojlantirishga yonaltirilgan tarbiya –bu...?
- 146.“Tabiatni muhofaza qilish to'g'risi”dagi qonun qachon qabul qilingan?

147. Atoqli pedagog V.A.Suxomlinskiy qaysi asarida “Men bolalar Alifbe” ni ochib, birinchi soʻzini hijjalab oʻqishlariga qadar avval dunyodagi eng ajoyib kitob – tabiat kitobini mutolaa etishlarini istardim” deb taʼkidlagan
148. Korreksiya soʻzining maʼnosi nima?
149. Defektologiya fani qachondan boshlab mustaqil fan sifatida oʻrganilib kelinmoqda?
150. Eshitishda nuqsoni boʻlgan bolalar bilan shugʻullanadigan pedagogika sohasi qaysi?
151. Ogʻir nutq nuqsonlarini oʻrganish oldini olish, bartaraf etish yoʻllari, usullarini oʻrganadigan fan.
152. Koʻrish qobiliyati zaif bolalar sezgi organlariga tayangan holda barmoqlari bilan qaysi shriftdan foydalanishadi?
153. Tarbiya bu...
154. Qaysi olim fikricha, pedagogik nazariya pedagogik borliqni ayrim tomonlarini izohlovchi, tushuntiruvchi, tashxislovchi vazifalarni bajaradi.
155. Pedagogikani fan sifatida maqsadi qanday ?
156. Pedagogikaning umumnazariy funksiyalari necha xil darajada amalga oshiriladi va ular qaysilar ?
157. Pedagogik tadqiqot metodlari necha turga boʻlinadi va ular qaysilar ?
158. Kimning fikricha, shaxs ijtimoiy-tarixiy va insonni ontogenetik rivojlanish mahsuli hisoblanadi.
159. Shaxsni shakllanishiga taʼsir etuvchi omillarga qaysilar kiradi ?
160. Quyidagi qaysi olim «rivojlanish irsiyat, muhit, tarbiyaning oʻzaro uygʻunligi taʼsirida aniqlanadi» deb taʼkidlaydi.
161. Taʼlim jarayonini tashkil etishning eng tarixiy qadimiy shakli bu.....
162. Bilimlarni ogʻzaki bayon qila turib rasmlar, chizmalar, jadvalga oʻquvchi diqqatini tortish qaysi metod uchun xos?
163. Didaktikaning asosiy kategoriyalari bu...
164. Taʼlim mazmunini shakllanishini asosiy nazariyalari nechinchi asrda paydo boʻlgan?
165. Standart qaysi soʻzdan olingan va uning maʼnosi ?
166. DTS nima ?
167. Qaysi pedagog olimlar inson rivojlanishida irsiyatni rolini inkor etib, yangi tugʻilgan bolani —«toza doska»ga qiyoslaydilar?
168. Sinf-dars tizimining belgilariga nimalar kiradi?
169. "Taʼlim deganda biz oʻqituvchilarni oʻquvchilar bilan bilimlarini mustahkamlash va oʻzgartirishga asoslangan tizimli va rejali ishlarini tushunamiz" quyidagi fikrlar kimga tegishli?
- 170....-pedagogik borliqdagi pedagogik tizim ichida kechadigan taʼlim, tarbiya, rivojlanish jarayonlarini maqsadini, mazmunini, metod va vositalarini hamda shaklini oʻrganuvchi fandır.
171. Konsepsiya nima?
172. Didaktika soʻzi qaysi tildan olingan va qanday maʼnoni anglatadi?
173. Taʼlim nazariyasining obyekti bu...
174. Natural obyektlarga nimalar kiradi?
175. Ya.A.Komenskiy «Didaktikaning oltin qoidasida» ... prinsipiga amal qilish yoʻllarini shakllantirdi.

176.... metodini qo'llashda jismoniy jazoni qo'llash, o'quvchilarni urish, kaltaklash, qo'rqitish, g'azablantirish, jismonan va ruhan azoblash, tahqirlash, sha'nini yerga urish kabilar taqiqlanadi.

177.Jamoa hayotining birinchi bosqichi uchun xarakterli hodisa nima?

178.Didaktika ta'lim nazariyasi atamasi sifatida dastlab nechanchi asrda paydo bo'ldi?

179.Ta'lim muassasalarida mehnat tarbiyasini tashkil etishda mehnatning qanday turlaridan foydalaniladi?

180.... o'quvchilar ongi, hayoti, turmush tarziga muayyan jamiyat tomonidan tan olingan va rioya qilinishi zarur bo'lgan tartib, odob, o'zaro munosabat, muloqot va xulq-atvor qoidalari, mezonlarni singdirish jarayoni.

181.Pedagogik jarayon komponentlarini nimalar tashkil qiladi?

182....— o'quvchilarni rivojlanishini ta'minlovchi ta'lim turi hisoblanib, bunda asosiy e'tibor nazariy bilimlarga qaratilgan holda, ta'lim tez va yuqori darajada qurilib, o'quvchilarni o'qitishda materialni ongli anglashni, maqsadga yo'nalganlikni, samaradorlikni, tizimlilikni ta'minlaydi.

183.....ta'lim muassasasi jamoasining yuqori boshqaruv organi hisoblanadi.

184.Rivojlanshida turli nuqson (kamchilik)lar bo'lgan o'quvchilarni korreksion o'qitish va tarbiyalash bilan shug'ulanadigan soha

185.Bilimlarni tekshirish va baholash qanday vazifalarni bajaradi?

186....— bu qonunga asoslangan tarbiyaga bo'lgan asosiy talab, pedagog harakatlarini aniqlovchi bosh g'oya hisoblanadi.

187.Sinf-dars tizimi bizning maktablarimizga qachon kirib keldi?

188.Sinf-dars tizimining kamchiliklari berilgan qatorni belgilang?

189.Ta'limni tashkil etish shakllari berilgan qatorni toping?

190.Dars, ma'ruza, seminar, konferensiya, amaliy laboratoriya mashg'uloti, fakultativ mashg'ulotlar, ekskursiya, ishlab chiqarish amaliyoti, mustaqil uy ishi, maslahatlar, to'garak mashg'ulotlari, kurs loyihalari, malakaviy loyihalar-bu..

191....-bu o'qituvchilar va o'quvchilar hamkorligida bilim, ko'nikma va malakalarni o'zlashtirish, ilmiy dunyoqarashni shakllantirish, o'quvchilarni aqliy imkoniyatlarini rivojlantirish maqsadida maxsus tashkil etilgan jarayondir.

192.Progmatizm nazariyasi asoschisi kim?

193... ..mutaxassisning maxsus tayyorlangan faoliyati bo'lib, tarbiyachining kasbiy onggi va ijtimoiy buyurtmadan kelib chiqadigan maqsad va vazifalardan aniqlanadi.

194.O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyevning «Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora tadbirlari to'g'risida» gi qarori qachon qabul qilingan?

195.Qaysi me'yoriy hujjat o'quv predmetlar bo'yicha beriladigan ta'lim mazmunini o'quvchiga yetkazish uchun ajratilgan o'quv soatlarining minimum hajmidagi miqdorini belgilaydi?

196.Ta'lim to'grisidagi Qonunning nechinchisi moddasida tarbiyaga ta'rif berilgan?

197.Ta'lim to'grisidagi Qonunning nechinchisi moddasida ta'limga ta'rif berilgan?

198.Ta'lim to'grisidagi Qonunning nechinchisi moddasida ta'lim kampusiga ta'rif berilgan?

199. Ta'lim to'grisidagi Qonunning nechinchisi moddasida ta'lim tizimiga ta'rif berilgan?

200.Davlat ta'lim standartlari va davlat ta'lim talablari Ta'lim to'g'risidagi qonunning nechinchisi moddasida keltirilgan?

“Umumiy pedagogika” fanidan o‘quv adabiyotlar va elektron ta’lim resuslari ro‘yxati

Asosiy darslik va o‘quv qo‘llanmalar

№	Muallif	Adabiyot nomi	Nashr yili	Adabiyotning ARMdagi shifri	Adabiyotning ARMdagi inventar raqami	Turi	ARMdagi soni
1	Abdullayeva B.S, Xoliqov A.A, Farsaxonova D.R, Muhammadiyeva S.V,Sheranova M.B.,	“Umumiy pedagogika”(Pedagogika tarixi)	Darslik	Innovatsiya ziyo 2022	24. 1AA73 P 21	U-5379	100ta
2	Abdullayeva B.S, Xoliqov A.A, Farsaxonova D.R, Muhammadiyeva S.V, Sheranova M.B.,	“Umumiy pedagogika”(Pedagogika nazariya)	Darslik	Innovatsiya ziyo 2021	24. 1SA73 A 98	U-5430	50 ta
3	Abdullayeva B.S, Xoliqov A.A, Sodiqov H.M, Primov Sh.Q, Zarmasov Sh.R	“Umumiy pedagogika”(Pedagogika mahorat)	Darslik	Innovatsiya ziyo 2021	24. 1BA73 A 98	U-5430	50 ta
4	Azixodjaeva N.N.. – T.:	Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat.	Darslik	“Fan va texnologiyalar” nashriyoti, 2006.	24. 1YA76 T91	U-4780	100 ta
5	Hoshimov K., Nishonova S., Inomova M. Hasanov R.	Pedagogika tarixi.	Darslik	O‘qituvchi, 1996.	24. 1YA76 T88	U-5880	100 ta
6	Yo‘ldashev O‘tkir Jumaqo‘ziyevich, Abdurashidov Adham Abdulhamidovich	“Umumiy pedagogika”	Darslik	Farg'ona nashriyoti, 2021-yil	24. 1YA73 P 26	U-5779	100ta
7	O‘. J.Yo‘ldoshev A.Abdurashidov,	Umumiy pedagogika	Darslik	Fan vatexnologiya» nashriyoti 2017	24. 1YA73 P 21	U-5679	100ta
8	M.X.Toxtaxodjayeva	Pedagogik mahorat	Darslik	Toshkent: 2014 y.	24. 1YA73 A 98	U-5930	10 ta
9	M.Xushnazarova	Umumiy pedagogika(Pedagogika tarixi)	O‘quv qo‘llanma	Qo‘qon: “Farg’ona”. 2021 y.	24. 1YA73 T 71	U-4780	100 ta

10	B.Xodjayev	Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyoti	Darslik	Toshkent: "Sano-standart", 2017 y.	24.1YA73 Q 53	U-5430	10 ta

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Ma'naviyat yulduzlari (Markaziy Osiyolik mashhur siymolar, allomalar, adiblar). - T.: A.Qodiriy nomidagi Xalq merosi nashriyoti, 1999.
2. Ismoilova Z. Pedagogikadan amaliy masbg'ulotlar. - T.: Fan, 2001.
3. Piskunov A.I., Istoriya pedagogiki i obrazovaniya. M.: TS «Sfera», 2001.
4. Bolalarni tarbiyalash va soglomlashtirish ishlarida pedagogik texnologiya.-Toshkent. 2002.
5. Pedagogikadan amaliy mashqlar va masalalar /O'quv qo'lanma. O'. Asqarova.-Toshkent, Istiqlol, 2005.
6. Xasanboev J, To'raqulov X., Xaydarov M., Isanboeva O. Pedagogika fanidan izohli lug'at. - T.: Fan va texnologiya. 2008.
7. Djuraev R.X. va boshq. Pedagogik atamalar lug'ati. -Toshkent, Fan, 2008.
8. Boshqalardan farqli bola: parvarishlash va rivojlantirish. Shubina A.B.Toshkent. 2009.
9. Niyozov G., Axmedova M. Pedagogika tarixidan seminar mashg'ulotlari. -T.: NOSHIR, 2011.
10. Kaldibekova A.S. Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyotidan laboratoriya mashg'ulotlari. - T.: —Fan va texnologiya" nashriyoti, 2013.
11. Pedagogik entsiklopediya I va II jild. — O'zbekiston milliy entsiklopediyasi" Davlat ilmiy nashriyoti. -Toshkent, 2012.
12. Nogiron bolalarni tarbiyalashda oila va maxsus muassasa hamkorligini ta'minlashning ilmiy-pedagogik asoslari. L.Sh.Nurmuhammedova.- Toshkent.2014.
13. Maxsus pedagogika. Toshkent.: —Fan va texnologiyalar 2014.
14. Xalq pedagogikasi. O'quv qo'llanma. M.Mutalipova. -Toshkent, 2015.

Elektron ta'lim resurslari.

1. www.tdpu.uz
2. www.pedagog.uz
3. www.edu.uz
4. www.ziyo.edu.uz.
5. www.gov.uz
6. www.zivonet.uz
7. www.istedod.uz

Umumiy psixologiya faning mazmuni

Umumiy psixologiya: umumiy psixologiyaning obyekti, vazifalari. Psixologiya tabiiy va ijtimoiy fan sifatida. Psixika haqida tushuncha, psixikaning oriyentirovka qiluvchanlik va boshqaruvchanlik vazifasi. Bosh miya va psixika. Psixika va ong. Psixologiya va falsafa. Sharq mutafakkirlarining psixologik qarashlari. Psixika va ongni tahlil qilish prinsiplari. Hozirgi zamon psixologiyasining tuzilmasi va uning prinsiplari. Psixologiyaning sohalari. Psixologiyaning metodlari va uning tahlili. Faoliyatni psixologik tahlili. Motivlar va faoliyat. Psixikaning taraqqiyoti. Motivatsiya va emotsiya psixologiyasi. Iroda psixologiyasi. Shaxs psixologiyasi. Shaxs, individ, individuallik tushunchalari. Frustratsiya va

shaxsning istiqbol rejaları. Konformizm. Dunyoqarash va e'tiqod. Muloqot psixologiyasi va nutq. Diqqat va uning turlari. Sezgi va idrok. Xotira va xayol. Tafakkur. Muammoli vaziyat va uni hal qilish. Temperament, uning o'ziga xos xususiyatlari.

“ Umumiy psixologiya” fanidan davlat attestatsiyasi test sinovining asosiy savollari:

1. Psixologiya fani nimani o'rganadi?
2. Psixologiya fan sohalarini tasniflab 3 guruhga ajiratgan olim qaysi qatorda to'g'ri ko'rsatilgan?
3. Psixologiya fan sohalari ko'rsatilgan qatorni toping?
4. Qachon psixologiya fani falsafa fanidan mustaqil fan bo'lib ajralib chiqdi?
5. Bilish jarayonlari qaysi qatorda to'g'ri ko'rsatilgan?
6. "Dualizm" oqimining asoschisi qaysi qatorda to'g'ri ko'rsatilgan?
7. Dualizm talimotining mohiyati nimadan iborat?
8. Jon o'z mohiyatiga ko'ra olovsimon uchqundan iboratligini ilgari surgan olim?
9. Jon o'z mohiyatiga ko'ra olovsimon atomdan iboratligini ilgari surgan olimni belgilang.
10. «Jon qismlarga bo'linmaydi lekin u faolyatning oziqlanishi, his etishi va harakatga kelishi, aql idrok kabi turlarga oid qobiliyatlarni namoyon qiladi» mazkur fikr kim tomonidan ilgari surilgan?
11. .Psixikaning eng yuksak darajasi bo'lib u, faqat insongagina xosdir?
12. Bu shunday psixik jarayonlar holatlar yig'indisiki, unda inson o'z xatti-xarakatlariga javob bermaydi, anglamaydi?
13. Ong nima?
14. Ongni nechta xossasi mavjud?
15. Psixika nima?
16. Organizmning tashqi va ichki tasurotlariga markaziy nerv tizimi orqali beradigan javob reaksiyasi..... deb ataladi?
17. Refleks nima?
18. Instinkt bu - ...?
19. Tropizm bu -?
20. Ong va faoliyat bir-biriga qarama-qarshi ham aynan bir narsa emas ular bir butunlikni tashkil etadi?
21. Dastlabki psixologik tadqiqotlar laboratoriyasi qachon kim tomonidan ochildi?
22. Ilk bora test tushunchasi kim tomonidan ishlatilgan?
23. Muloqot – bu...?
24. Monologik nutq nima?
25. So'z belgilari tizimi bo'lib, u muloqot jarayonida psixik faoliyat mahsuli bo'lib yuzaga keladi?
26. Pedagog va o'quvchilarning o'zaro ta'sir etish usullari yig'indisi.....?
27. Faoliyat nima?
28. Ko'nikma bu...?
29. Qaysi olim tomonidan "oliy nerv faoliyati" tushunchasini faoliyat tushunchasiga nisbatan qo'llangan?
30. Tashqi real ishdan ichki ideal ishga o'tish jarayoni bu.....?
31. Shaxs tushunchasiga to'g'ri ta'rif berilgan qatorni toping?
32. Xozirgi zamon psixologiyasida shaxs faolligi manbai – bu?
33. Avval.... ongli bajarib, keyinchalik avtomatlashgan xatti-harakatlarga ..... aytiladi?
34. Motiv bu-...?
35. Emotsiya bu -...?
36. Iroda ta'rifini aniqlang.
37. Iroda sifatlarini aniqlang.
38. Individuallik bu...?
39. Diqqatning ta'rifi qaysi javobda to'g'ri berilgan?
40. Diqqat turlari faolligiga ko'ra –?
41. Diqqat xususiyatlari – bu...?

42. Sezgi – bu...?
43. Sezgilar tasnifini aniqlang?
44. Adaptatsiya – bu...?
45. Qorni ochlikni, chanqashni sezish qaysi sezgi turiga oid?
46. Sezgi qanday jarayon?
47. Analizator – bu...?
48. Idrok ta'rifini aniqlang?
49. Sezgi a'zolarimizga bevosita ta'sir etib turib, ongimizda bir butun holda aks etishiga... deyiladi?
50. Gallyutsinatsiya - bu ...?
51. Yo'q narsalarni idrok qilish bu?
52. Ilyuziya bu...?
53. Narsa va hodisalarni, uni ayni paytda idrok qilmay esga tushirish.....?
54. Ilgari idrok qilingan narsa va hodisalami takror idrok qilish natijasi?
55. O'tmishda idrok qilingan narsalarning his-tuyg'u, fikr va ish-harakatlarning ongimizda qayta tiklanishi..... deb ataladi?
56. Beixtiyor esda qoldirishda qaysi jarayon asosiy rol o'ynaydi?
57. Xotira jarayonini aniqlang?
58. Konformlilik bu...?
59. Faoliyat turlari?
60. Hissiyot bu -...?
61. Oliy hislarni aniqlang?
62. Axloqiy hislarga nimalar kiradi?
63. Idrok qanday psixik jarayon?
64. Psixik faolligiga ko'ra xotira turini aniqlang?
65. Faoliyat maqsadi ko'ra xotira turini aniqlang?
66. Ijodiy xayolning maxsus turi qanday nomlanadi?
67. Odam o'zini oldiga hech qanday maqsad qo'ymasdan irodani ishga solmasdan qandaydir o'z-o'ziga obraz va tasavvurlarni yaratishga.....aytiladi?
68. .... oldindan belgilangan maqsad asosida iroda kuchini ishga solib, muayyan obraz va tasavvurlarni yaratishga aytiladi?
69. Ijodiy xayolning tilakdagi kelajakka qaratilgan shakli bu .....?
70. Mazkur xayol turida voqelik aks ettiriladi, orzular amalga oshadi?
71. Amalga oshmaydigan xayol turi qanday nom bilan ataladi?
72. Tafakkur bu-?
73. Shunday bir tafakkur operasiasidirki, uning yordami bilan biz narsa va hodisalami fikran yoki amaliy va xususiyatlarni tahlil qilamiz?
74. Shunday bir tafakkur operasiasidirki, biz narsa va hodisalaming analizda bo'lingan, ajratilgan ayrim qismlarini, bo'laklarini sintez yordami bilan fikran va amaliy ravishda birlashtirib, butun holiga keltiramiz?
75. Shunday bir tafakkur operasiasidirki, bu operasiya vositasi bilan ob'ektiv dunyodagi narsa va hodisalaming bir-biriga o'xshashligi va bir-biridan farqi aniqlanadi?
76. Narsa va hodisalaming belgi va xususiyatlari haqida tasdiqlab yoki inkor qilib aytilgan fikr.....deb ataladi?
77. Tafakkur turlarini aniqlang?
78. Tafakkurning sifati bu-?
79. Uzoq davom etadigan anchagina kuchli hissiy holatdir?
80. Uzoq davom qiladigan va barqaror bo'lgan emotsional holatdir?
81. Stress so'zining ma'nosi nima?
82. Jamiyatning axloqiy yuksalishi insoniyatning manfaatlarini va ideallarini ifodalaydi?
83. Odamning aqliy faoliyati bilan bog'liq bo'lgan hislar?
84. Odamlar chiroyli narsani ko'rganlarida, shu narsalarni tasavvur qilganlarida va ular to'g'risida fikr yuritganlarida ularda paydo boladigan ijobiy hislar bu...?

85. Kishining shunday faolligidirki, bunday faollik oldindan biror maqsad qo'yib va shu maqsadga erishish vositalarini oldindan belgilab, ongli ravishda zo'r berish natijasida voqe bo'ladi?
86. Temperament so'zining ma'nosi?
87. Temperament haqidagi dastlabki ta'limot kim tomonidan yaratilgan?
88. Shaxsning individual psixik xususiyatlariga nimalar kiradi?
89. Asab tizimining kuchli, muvozanatli inert (sustkash), og'ir vazmin tip qaysi temperamentga mos keladi?
90. Xolerik bu...?
91. Xarakter-bu...?
92. Keltirilgan olimlardan qaysi biri xarakterni inson yuz tuzilishiga qarab aniqlashni taklif etganlar?
93. Insoning o'zini xayolan suhbatdoshi o'ziga qo'yish orqali uning kechinmalari va hissiyotlarini tushunishga intilishi. Bunda insonning emosional muammoiariga yondashishi tushuniladi?
94. Ikki yoki undan ortiq kishilar o'rtasidagi nutq –?
95. Inson yuz harakatlarining bir qismi bo'lib, u orqali insonning o'ylari, hatti-harakatlari, tasawurlari, xotiriashi, taajjubi va hokazolarda namoyon bo'ladi?
96. Inson tanasi yoki uning qismlari yordamida ifodalanadigan harakatlar tizimidir?
97. Qobiliyatlar nimada namoyon bo'ladi??
98. Biz uning bir narsadan ikkinchi boshqa bir narsaga, faoliyatning bir turidan boshqa turiga o'tishini tushunamiz?
99. Miya fikrlarimizni mahorat bilan boshqarib, inson organizmining beshta asosiy tuyg'ulari.....nazorat qiladi?
100. Xotira jarayonlari ko'rsatilgan qatorni toping?
101. Faoliyatda motiv qanday vazifani bajaradi ?
102. Odamning har xil yosh bosqichlarida psixik rivojlanishining xususiyatlarini o'rganadigan psixologiya tarmog'i bu...?
103. Ta'limtarbiyaning psixologik qonuniyatlarini o'rganadigan psixologiya tarmog'ibu ...?
104. "Biz bolalarni o'rgana olmasdan turib, tarbiyalay olmaymiz" ushbu fikr muallifi kim?
105. Yosh psixologiyasining predmeti?
106. Yosh psixologiyasi sohalari keltirilgan qator?
107. "Inson tarbiya predmeti sifatida" nomli asar muallifi?
108. E.Erikson bo'yicha 3davr nima deb nomlanadi?
109. Senzitiv davr bu....?
110. Yosh va pedagogik psixologiya fan sifatida qachon taraqqiy etib rivojlangan?
111. Tashkiliy metodlarni tarkibiy qismlari keltirilgan javobni toping?
112. Yosh psixologiyasining asosiy metodologik tamoyillari bu....?
113. E.G'. G'oziev bo'yicha yosh davrlari nechta turi ko'rsatilgan?
114. Yosh va pedagogik psixologiya fanini taraqqiy etishda o'zbekistonlik olimlar ko'rsatilgan qatorni toping.
115. .... inglizcha so'z bo'lib,sinash,tekshirish demakdir bu qaysi metod turi?
116. Ontogenez bu...?
117. Prenatal davr qanday davr?
118. Ona qornida rivojlanishi nechta bosqichni o'z ichiga oladi?
119. Test metodi birinchi bor kim tamonidan nechanchi yilda fanga kiritilgan?
120. "Men", "o'zim" konsepsiyasi bolada qaysi yosh davrida vujudga keladi?
121. Ilk bolalik davri nechi yoshlarni o'z ichiga oladi?
122. Ilk bolalik davrining asosiy faoliyati bu...?
123. Maktabgacha yosh davri nechi yoshlarni o'z ichiga oladi?
124. Maktabgacha yosh davri nechi bosqichni o'z ichiga oladi?
125. Maktabgacha yosh davrining asosiy faoliyati bu...?
126. Maktabgacha yosh davrining asosiy xususiyati bu....?

127. Bolaning o'yin jarayoni va uni tashkil qilishda tajriba, bilim va ko'nikmalardan ijodiy foydalanishi....
128. Ijodiy o'yin turlari ko'rsatilgan qatorni toping?
129. Maktabgacha yoshidagi bolalar diqqatini qaysi turi rivojlangan bo'ladi?
130. Bolalardagi predmetni idrok qilish necha oydan boshlanadi?
131. Bolaning qaysi faoliyatida aqliy harakatlari tarkib topa boshlaydi?
132. Bolaning shaxsi va shaxsiy xislatlari qaysi davrda rivojlanadi?
133. Kichik maktab yoshi davriga necha yoshgacha bo'lgan davr kiradi?
134. Kichik maktab yoshida o'quv jarayonida asosan o'qituvchilar nimani talab qiladi?
135. Kichik maktab yosh davrining asosiy faoliyat turi?
136. Kichik maktab yosh davrining asosiy xususiyati?
137. Bolaning psixik faoliyatni *rejalashtirish, boshqarish, nazorat qilish kabi* murakkab shakllariga javob beradigan maxsus bo'limlari necha yoshda to'liq rivojlanadi?
138. Kichik maktab yoshidagi o'quvchi faolligining nech xil ko'rinishi mavjud?
139. Kichik maktab yoshidagi o'quvchi Jismoniy faolligi bu...?
140. Kichik maktab yoshidagi o'quvchi Psixik faolligi bu...?
141. Kichik maktab yoshi davrida qanday xotira rivojlanadi?
142. Kichik maktab yoshidagi bolalarni tafakkuri, nutqi, uning qaysi psixologik jarayon bilan rivojlanadi?
143. Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda qanday ko'nikmalar vujudga keladi?
144. 6- 7 yoshdagi normal rivojlanayotgan bola o'z nutqida nechtagacha so'z boyligidan foydalanadi?
145. Bu metod ijtimoiy psixologiya metodi bo'lib qo'yilgan savollarga javob olishga va buning natijasida ma'lumot olishga mo'ljallangan metoddir. Qaysi metod haqida gap boryapti?
146. "Akseleratsiya" so'zining ma'nosi nima?
147. Empirik metod nimaga asoslanadi?
148. O'smirlilik yoshida o'zaro munosabatlarning xususiyatlari va «tanglik» davrining kechishi nima bilan aniqlanadi?
149. O'smirlilik yoshi necha yoshlarni o'z ichiga oladi?
150. O'smirlilik davri qanday psixologik ko'rinishlari bilan xarakterlanadi?
151. O'smirlilik davrini "psixik rivojlanishdagi krizis » deb nomlagan olim?
152. O'smirlilik davri necha bosqichga bo'linadi?
153. Xarakter aksentuatsiyasi tushunchasini fanga kim tomonidan olib kirilgan?
154. O'tish davrining inqirozi haqidagi nazarya asoschilari?
155. Qaysi davrda bolalikdan kattalik holatiga ko'chish jarayoni sodir bo'ladi?
156. Qaysi faoliyat o'smirda yuksak axloqiy xis tuyg'ularni vujudga keltiradi?
157. O'smirlilik davrida xotira jarayonining qaysi turi rivojlanadi?
158. O'smirlilik davrida men obrazlarining qaysi turlari shakllanadi?
159. O'smirlilik davrining asosiy faoliyati bu...?
160. Ta'surotni qabul qilib oladigan retseptorlar hamda javob reaksiyasini qaytaruvchi organlar bilan bog'laydigan *sezuvchi nervlar bu...?*
161. Ilk o'spirinlik yoshi necha yoshlarni o'z ichiga oladi?
162. Ilk o'spirinlik davrida shaxs motivatsion sohasining rivojlanishiga urg'u bergan olim?
163. Kim tomonidan 1920 yilda o'spirinlik haqida nazariyalar ko'pligi ta'kidlangan va 3ta yirik yo'nalishlarni ajratib ko'rsatgan?
164. Qaysi davr umumiy va maxsus layoqatlarning rivojlanishi bilan xarakterlanadi?
165. Qaysi davrda odamning fuqaro sifatida shakllanishi uning ijtimoiy jihatdan yetilishi o'z taqdirini o'zi hal qiladi, ijtimoiy hayotida faol ishtirok etish davri qaysi?
166. Pubertat bu..?
167. Dismorfofobiya bu..?
168. Yoshlik davri nechi yoshlarni o'z ichiga oladi?
169. Yoshlik davrining asosiy faoliyat turi...?

170. Sezgirlikning barqarorlashuvi necha yoshgacha davom etadi?
171. B.G. Ananov bo'yicha tadqiqot metodlari nech guruhga bo'linadi?
172. Bola taraqqiyotining ikki zonasini ajratib ko'rsatgan olim?
173. "Ong faoliyatda paydo bo'lib, faoliyatda shakillanadi" degan fikr muallifi bu...?
174. G.S. Abramova bo'yicha yosh davrlari nechta turi ko'rsatilgan?
175. .... yani uzluksiz metodi yordamida subektiv omillarning o'ziga xosligini, ijtimoiy muxitning sinaluvchiga tasiri o'rganiladi bu qaysi metod turi?
176. Elkonin harakatli o'yinlarning foydalari, mazmuni, o'zaro bog'liqligidan kelib chiqib ularni necha guruhga ajratgan?
177. Freydizm yo'nalishiga kim asos solgan?
178. Inson yoshiga qarab sezgirlikning barqarorlashuvi 2550 yoshgacha davom etishligini aniqlagan olim bu...?
179. Anketa metodi qanday usulda o'tkaziladi va nechta guruhga bo'linadi?
180. Pubertat (jinsiy yetilish) davri necha yoshlarni o'z ichiga oladi?
181. Yosh davrlari to'g'ri tasniflangan qatorni aniqlang?
182. Kichik yoshdagi o'quvchilarni xotirasi kattalarning xotirasidan...?
183. Maktabgacha davrdagi bolalarda qanday psixik jarayon rivojlanadi?
184. Nechanchi sinfdan boshlab o'qishga qiziqish differensiyalashadi?
185. Normal bola necha oydan yura boshlaydi?
186. O'quv jarayoni ko'proq qaysi sinf o'quvchilarini o'ziga jalb qiladi?
187. O'sish nima?
188. Obrazli xotira qaysi davrda kuchli rivojlanadi?
189. Bola shaxsida qaysi bilish jarayoni orqali bolada yozma nutq paydo bo'ladi?
190. Qaysi davr bolaning nutq va nutq faoliyati to'g'ri maqsadga muvofiq rivojlanishi bosqichi hisoblanadi?
191. Yetuklik davrining birinchi bosqichi qaysi yosh oralig'ini qamrab oladi?
192. Yetuklik davrida shaxs faoliyatining asosiy xususiyati nima?
193. Yetuk shaxsda javobgarlik hissi qanday kengayadi?
194. Yetuklik davrida "o'ziga hisob berish" nimani anglatadi?
195. 33-35 yoshlarda kuzatiladigan muhim psixologik o'zgarish nima bilan bog'liq?
196. Yetuklik davrida faoliyat samaradorligi asosan nimaga tayanadi?
197. Yetuklik davrining ikkinchi bosqichi qaysi yoshlarni qamrab oladi?
198. Yetuklik davrining ikkinchi bosqichida mehnatga munosabat qanday o'zgaradi?
199. Yetuklik davrining ikkinchi bosqichida hayot tajribasi nimani ta'minlaydi?
200. Yetuklik davrida "Men" obrazi nechta asosiy ko'rinishda namoyon bo'ladi?
201. Retrospektiv "Men" nimani ifodalaydi?
202. Yetuklik davrida o'zini anglashning bosh mezoni nima?

"Umumiy psixologiya" fani bo'yicha o'quv adabiyotlar va elektron ta'lim resurslari ro'yxati
Asosiy darsliklar va o'quv qo'llanmalar

No	Muallif	Adabiyot nomi	Nashr yili	Adabiyotning ARMdagi shifri	Adabiyotning ARMdagi inventar raqami
1.	Z.T.Nishonova, N.G'.Kamilova, D. U.Abdullayeva, M.X.Xolnazarova.	Rivojlanish psixologiyasi. Pedagogik psixologiya.	Toshkent. 2017	88.4	y/k 40406/1
2.	Ivanov I., Zufarova M.	Umumiy psixologiya.	O'z.FMJ, 2008	88.3 1-98	Y- 6858/100
3.	Xaydarov F.I., Xalilova N.	Umumiy Psixologiya	/darslik/ Toshkent - "Innovatsiya - ziyo"-2021	88 3 ya73	922257/1

4.	Yugay A.X., Mirashirova N.A	Общая Психология	T., Fan va texnika markazi, 2012.	88.3 Ю 15	У-7586/8
5.	Jalilova S.	Taraqqiyot psixologiyasi va differensial psixologiya	Darslik. Innovatsiya 2020	88.83	322451-322455
6.	Do'stmuxamedova Sh. A Nishonova Z.T., Jalilova S.X., Sh.K. Karimova., Sh.T. Alimbaeva	Yosh va Pedagogic psixologiya	T. TDPU, 2013	88.574 È 83	У-7586/8
7.	O.Tolipova	Umumiy psixologiya	"Ilm va fan" nashryoti 2023.	88.4	88.3ya-ua-722
8.	D. Saliyeva	Ontogenez psixologiyasi	"Farg'ona" nashryoti 2024	88.2 Ya73	y/k1155/1-30

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Maxsudova M.A. Muloqot psixologiyasi. T., 2006
2. Nishanova Z, Psixik taraqqiyot diagnostikasi. T., TDPU, 2004
3. Nishonova Z.T., Tulyaganova S.T., Ubayduilaev A.X. "O'smirlik davrida o'quvchi holatining namoyon bo'lishi". T.TDPU, 2009.
4. G'oziev E.G'. Ontogenez psixologiyasi .-T.: Noshir. 2010. 359 b.

Elektron ta'lim resurslari

1. www.childpsv.ru
2. www.edu.uz
3. www.flogiston.ru
4. www.pedagog.uz
5. www.psychology.uz
6. www.psychology.net.ru
7. www.psvcatalog.ru
8. www.psychology.net.ru
9. www.tdpu.uz

60110600-Matematika va informatika ta'lim yo'nalishi bitiruvchi kurs talabalari uchun maxsus (majburiy) fanlardan yakuniy davlat attestatsiyasini test shaklida o'tkazish tartibi va baholash mezonlari

Yakuniy davlat attestatsiyasi test shaklida o'tkaziladi. Algebra va geometriya, matematik analiz fanidan jami 40 ta savol bo'lib, har bir savolga 1 balldan jami 40 ball beriladi. Algoritmlik va dasturlash fanidan jami 40 ta savol bo'lib, har bir savolga 1 balldan jami 40 ball beriladi. Umumiy pedagogika fanidan jami 10 ta savol bo'lib, har bir savolga 1 balldan jami 10 ball beriladi. Umumiy psixologiya fanidan jami 10 ta savol bo'lib har bir savolga 1 balldan jami 10 ball beriladi.

Yakuniy davlat attestatsiyasi o'tkazish uchun har bir savolga bir daqiqa (misol va masalalar qatnashgan savollar uchun ikki daqiqa) vaqt beriladi.

Talabalarning yakuniy davlat attestatsiyasi natijalari quyidagi baholash jadvali asosida amalga oshiriladi:

5 baholik shkala	100 ballik shkala	5 baholik shkala	100 ballik shkala	5 baholik shkala	100 ballik shkala
5,00 — 4,96	100	4,30 — 4,26	86	3,60 — 3,56	72
4,95 — 4,91	99	4,25 — 4,21	85	3,55 — 3,51	71
4,90 — 4,86	98	4,20 — 4,16	84	3,50 — 3,46	70
4,85 — 4,81	97	4,15 — 4,11	83	3,45 — 3,41	69
4,80 — 4,76	96	4,10 — 4,06	82	3,40 — 3,36	68
4,75 — 4,71	95	4,05 — 4,01	81	3,35 — 3,31	67
4,70 — 4,66	94	4,00 — 3,96	80	3,30 — 3,26	66
4,65 — 4,61	93	3,95 — 3,91	79	3,25 — 3,21	65
4,60 — 4,56	92	3,90 — 3,86	78	3,20 — 3,16	64
4,55 — 4,51	91	3,85 — 3,81	77	3,15 — 3,11	63
4,50 — 4,46	90	3,80 — 3,76	76	3,10 — 3,06	62
4,45 — 4,41	89	3,75 — 3,71	75	3,05 — 3,01	61
4,40 — 4,36	88	3,70 — 3,66	74	3,00	60
4,35 — 4,31	87	3,65 — 3,61	73	3,0 dan kam	60 dan kam

Yakuniy davlat attestatsiya jarayonida qo'yilgan bahodan norozi bo'lgan bitiruvchilar yakuniy davlat attestatsiyasi baholar e'lon qilingan kundan e'tiboran 24 soat ichida appelyatsiya komissiyasiga murojaat qilishga haqli. Yakuniy davlat attestatsiya komissiyasi va talaba o'rtasida baholash ballari bo'yicha yuzaga kelishi mumkin bo'lgan muammolar maxsus appelyatsiya komissiyasi tomonidan ko'rib chiqiladi hamda DAK raisi bilan kelishilgan holda xulosa qilinadi.

EDU-DEPARTMENT.KOKANDSU.UZ tizimi orqali ERI bilan tasdiqlangan

Qo'qon davlat universiteti

Hujjat kodi: YADA0009

Kafedra mudirlari tasdig'i

Kafedra mudiri
(Matematika)

Tasdiqlangan

OTABOYEV MUXSINJON
MUQIMJONOVICH

2026-03-17 03:39:29

S/N: 7910429F

Dekanat va Boshqarma tasdig'i

Fakultet dekani

Tasdiqlangan

AROYEV DILSHOD DAVRONOVICH

2026-03-19 06:04:17

S/N: 78F65B11

O'quv-uslubiy boshqarma

Tasdiqlangan

BARATBAYEV BEKZOD BATIROVICH

2025-10-29 10:04:43

S/N: 78E806EB